

Godišnje izvješće 2017.

Sadržaj

Impressum

NAKLADNIK

Hrvatske šume d.o.o.
Zagreb, Ulica kneza Branimira 1

PRIPREMILI I UREDILI

Branko Sitaš
Ivica Milković
Krešimir Žagar
Ana Juričić Musa
Maja Stankić
Irena Devčić
Goran Vincenc

FOTOGRAFIJE

Redakcija časopisa Hrvatske šume i suradnici

TISAK

Kerschoffset d.o.o.

NAKLADA

800 kom.

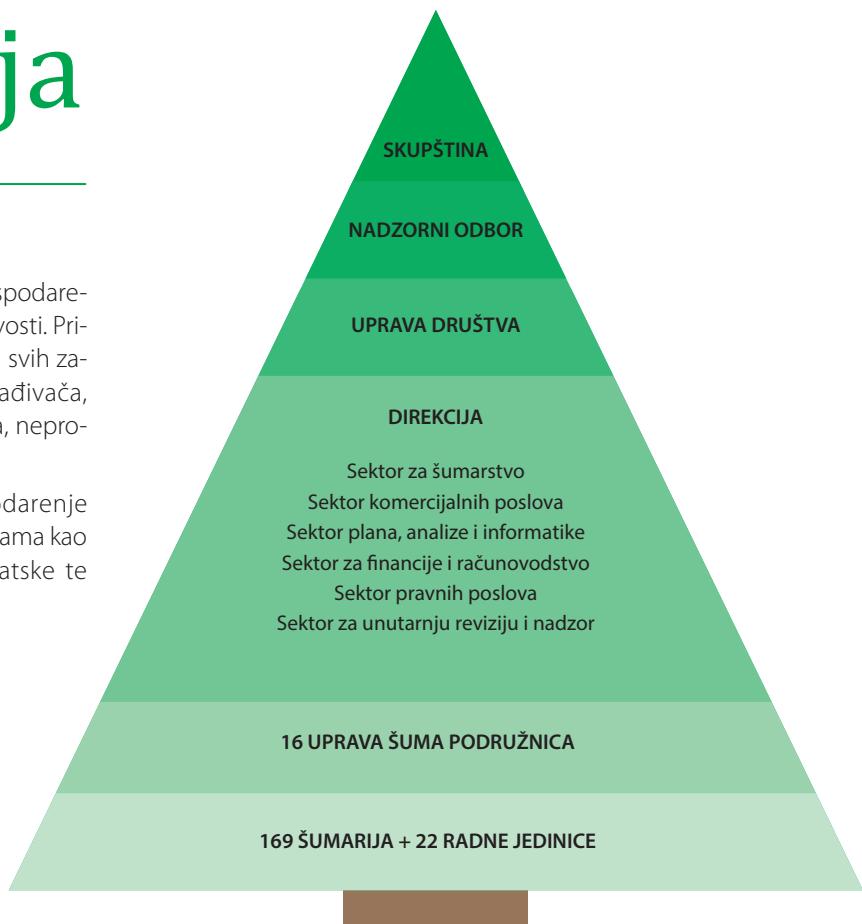
Misija i vizija	1
Ključni pokazatelji	2
Proslov	
Skupština	4
Nadzorni odbor	5
Uprava Hrvatskih šuma d.o.o.	6
Društveno odgovorno poslovanje	8
2017. po događajima	10
"Kad kažemo drvo, mislimo na hrast"	12
Zaštita od požara briga je cijelog društva	13
Ljudski potencijali	14
Uzgajanje i obnova šuma	15
Uređivanje šuma	17
Proizvodnja šumskih proizvoda	18
Ekologija i zaštita šuma	20
Sjemenarstvo i rasadničarstvo	23
EU fondovi	24
Zaštita na radu	26
Prodaja	27
Lovstvo i turizam	28
Certifikacija ekološke proizvodnje	31
Javna nabava	32
Upravljanje imovinom	33
Znanstveno-istraživački rad	34
Investicije	35
Unutarnja revizija i nadzor	36
Finansijski rezultati poslovanja	38
Revizorsko izvješće	43

Misija i vizija

Misija Hrvatskih šuma d.o.o. je stručno i kvalitetno gospodarenje državnim šumama po načelima potrajanosti i održivosti. Pri tom je potrebno uvažavati želje, potrebe i očekivanja svih zaинтересiranih strana: države kao vlasnika, drvoprerađivača, dobavljača, vlastitih zaposlenika, lokalnih samouprava, neprofitnih udružina i najšire javnosti.

Želimo biti vodeće Trgovačko društvo za gospodarenje šumama u regiji, koje će podizati svijest građana o šumama kao nacionalnom prirodnom bogatstvu Republike Hrvatske te promicati načela održivog razvoja.

Ključni pokazatelji o Hrvatskim šumama 2017.

EKONOMSKI POKAZATELJI

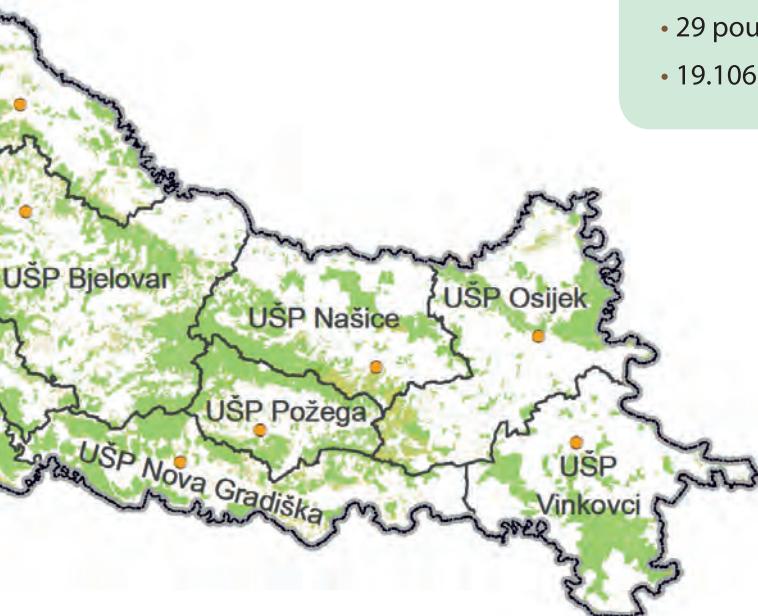
- poslovni prihodi: 2.059 mil. kn
- dobit prije oporezivanja: 142,6 mil. kn
- vrijednost radova biološke obnove šuma: 417,4 mil. kn, od čega je na radove pošumljavanja i popunjavanja utrošeno 76,8 mil. kn
- za gospodarenje šumama na kršu Hrvatske šume d.o.o. osigurale su 30 mil. kn

ZAPOSLENICI

- 7.687 zaposlenih, od toga na neodređeno 6.735 i 952 na određeno
- prosječna dob zaposlenika: 46 godina
- prosječni radni staž: 16 godina
- 18,1 % zaposlenih su žene

EDUKACIJA, ODMOR, TURIZAM

- šumarski muzeji u Bošnjacima i Krasnu
- 27 šumarskih kuća
- 29 poučnih staza
- 19.106 km šumske prometnice

NATURALNI I EKOLOŠKI POKAZATELJI

- ukupna površina šuma: 2 milijuna ha
- gospodarske šume: 982.000 ha
- šume posebne namjene: 392.000 ha
- zaštitne šume: 650.000 ha

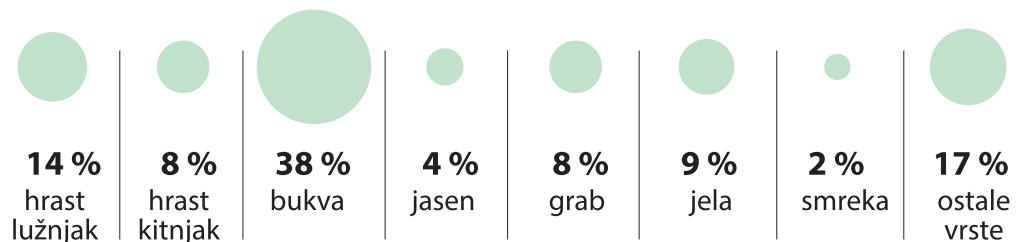
Od ukupne površine, šumom je obraslo 1,8 milijuna ha

DRVNA ZALIHA
iznosi 315,8 milijuna m³

GODIŠNJI PRIRAST
iznosi 7,5 milijuna m³

ISKORIŠTENA DRVNA ZALIHA (ETAT)
iznosi 6 milijuna m³

ZASTUPLJENOST VRSTA DRVEĆA U DRVNOJ ZALIHI

Proslov

Ministar poljoprivrede, Tomislav Tolušić, dipl. iur.

Hrvatske šume d.o.o. imaju najveću odgovornost u održivom gospodarenju jednim od naših najvećih nacionalnih bogatstava, šumama, stoga izražavam zahvalnost Upravi i djelatnicima na prošlogodišnjem obavljanju svojih zadaća u maniri dobrih gospodara.

Uvijek može i treba biti bolje, ali svi smo svjedoci mnogobrojnih utjecaja današnjice, od klimatskih krajnosti, šumskega štetnika, vjetroizvala do šumskega požara, koji su uvelike otežavali poslovanje i proizvodnju Hrvatskih šuma d.o.o. tijekom prošle godine. Ipak, pronašao se odgovor ulaganjem u novo zapošljavanje proizvodnih radnika, šumsku infrastrukturu i šumsku mehanizaciju, što nužno treba intenzivnije i djelotvornije nastaviti, uz prihvatanje novog, drugačijeg načina strateškog promišljanja.

Prošlu godinu označilo je, po prvi put, jedinstvo Hrvatskih šuma d.o.o. i njihovih prirodnih partnera u lancu stvaranja dodane vrijednosti, drvopregrađivača, te je rezultiralo usuglašenim stavom o raspodjeli drvne sirovine. Ovaj odnos i mora biti partnerski jer njihovi mnogi strateški ciljevi ne mogu biti ostvareni bez međusobne suradnje.

Ovom prilikom želim istaknuti definiranje zakonodavnog okvira za budući razvoj šumarstva kroz prijedlog novog Zakona o šumama kojim se kroz načelo održivog gospodarenja stvara okvir za ostvarenje optimalne mjere između gospodarenja šumama s jedne strane i zaštite šuma s druge strane. Ovim je zakonodavnim rješenjem napravljen značajan iskorak primjerice u raspolaganju državnim šumama i šumskim zemljištima te iskorak u prikupljanju naknade za općekorisne funkcije šuma. Ministarstvo je donošenjem Zakona o drvenastim kulturama kratkih ophodnji stvorilo preduvjete da Hrvatske šume d.o.o. prošire svoju djelatnost, povećaju prihode te doprinesu očuvanju šumskog bogatstva smanjivanjem pritiska na sirovinu iz prirodnih šuma.

Na kraju, kao Predsjednik Skupštine, dajem punu potporu Upravi i djelatnicima u dalnjem radu i svim planovima u novoj poslovnoj godini kojima ćete htjeti unaprijediti šume i Hrvatske šume d.o.o.

Proslov

Predsjednik Nadzornog odbora dr. sc. Davor Filipović

Šume i šumarstvo važan su potencijal razvoja Hrvatske. Hrvatske šume d.o.o. s više od 2 milijuna hektara šuma i šumskog zemljišta gospodare po strogim ekološkim, socijalnim i gospodarskim standardima, što je od posebne važnosti za klijente, drvoprerađivače, koji također posluju u okviru FSC sheme. Hrvatske šume d.o.o. uvijek su bile partner hrvatskog gospodarstva, što je u 2017. godini dodatno potvrđeno konstruktivnim pregovorima s drvoprerađivačima koji su se vodili gotovo cijelu godinu, a rezultirali su potpisivanjem Pisma razumijevanja s Udrugom drvoprerađivača pri Hrvatskoj gospodarskoj komori u prosincu.

Osim suradnje s drvoprerađivačkom industrijom, na postavljenim temeljima treba dalje razvijati i suradnju s lokalnom zajednicom, kao i svim ostalim dionicima na šumi baziranog sektora – od vlastitih zaposlenika, akademске zajednice, udruge za očuvanje okoliša do države kao vlasnika šuma i šumskog zemljišta.

Poslovnu godinu 2017. možemo ocijeniti kao uspješno poslovno razdoblje, što nam omogućuje da se posvetimo dalnjem razvoju i unapređenju djelatnosti gospodarenja šumama i šumskim zemljištem. Dobit Društva premašena je u odnosu na planiranu za tri posto i iznosi 142,6 milijuna kuna, no ono što je izuzetno važno i što se ne smije izgubiti iz vida je činjenica da ako želimo da nam šume sutra vrijede više nego danas, u njih treba i ulagati. Klimatske promjene su pritom također bitan čimbenik koji se ne smije zanemariti. Šume su izložene brojnim štetnim utjecajima, od okolišnog zagađenja, prekobrojnosti štetnika do pojave klimatskih ekstremi koji u trenutku mogu uništiti ono što je raslo desetljećima. Stoga, poslovno razdoblje koje je pred Hrvatskim šumama d.o.o. u prvi plan treba staviti racionalno planiranje i investiranje, vodeći računa o potrebama i stavovima kako društva, tako i prirode.

Sve to na tragu je onog što smo u Hrvatskim šumama d.o.o. zacrtali kao prioritete – dobit koja nije ispred interesa zajednice te očuvanje šuma i njihove bioraznolikosti. Samo se na taj način može za buduće generacije sačuvati ovaj važan resurs, a da se pritom ne sprečava razvoj na šumi baziranog sektora.

Proslov

Uprava Hrvatskih šuma d.o.o.

Cilj i smisao Godišnjeg poslovnog izvješća za 2017. godinu jest da svim zainteresiranim stranama omogući brz i jednostavan pristup informacijama o poslovanju i ponašanju Trgovačkog društva prema državi kao vlasniku, široj društvenoj zajednici, poslovnim partnerima, zaposlenicima te naposljetku i samom okolišu, odnosno šumama kojima tvrtka gospodari. U protekloj godini imenovani smo za Upravu Društva u sastavu; Krunoslav Jakupčić kao predsjednik te Ante Sabljić i Igor Fazekaš kao članovi.

Poslovno izvještavanje koje uključuje i nefinansijsko izvještavanje za Hrvatske šume d.o.o. nije rezultat pukog odabira načina na koji će se informacije prezentirati. Mnogi principi održivosti i društvene odgovornosti oduvijek su temeljni dio naše vizije, vrijednosti, poslovnog modela i svakodnevnog poslovanja. Zakon o šumama daje jasne okvire za postavljanje ciljeva poslovanja koji polaze od interesa države u djelatnosti šumarstva. On se prije svega ostvaruje provođenjem mjera u održivom – šumarskim rječnikom rečeno potrajnom - gospodarenju i biološkoj obnovi šuma, zaštitom šuma i šumske zemljišta, očuvanjem općekorisnih funkcija šuma te nadzorom i provođenjem Šumskogospodarske osnove područja. Uza sve to, Zakon o trgovačkim društvima definira daljnje ciljeve – poslovanje s dobiti.

U te okvire uklapljeni su misija i glavni ciljevi poslovanja Hrvatskih šuma d.o.o., a to su što bolje i kvalitetnije gospodarenje povjerenim nam resursom na dugi rok po načelima potrajnosti. Pritom je potrebno zadovoljiti želje, potrebe i očekivanje svih zainteresiranih strana: države kao vlasnika, kupaca drvoprerađivača, dobavljača, vlastitih zaposlenika, lokalnih samouprava i najšire javnosti. Pri takvom kvalitetnom gospodarenju potrebno je ostvariti dobit, koja mora biti u funkciji ostvarenja gore navedenih ciljeva. Zahvaljujući izuzetno dugo, čak višestoljetnoj tradiciji organiziranog šumarstva u našim krajevima, uvjerili smo se da dobit treba biti nusprodukt kvalitetnog gospodarenja, a nikako ne glavni cilj. Od šume se ne može samo uzimati, treba joj i vraćati, i nipošto se ne smije ugroziti njezina opstojnost. U uvjetima klimatskih promjena to je osobito velik izazov. U izvješću je to detaljno opisano, a ovdje ćemo spomenuti da smo samo u protekloj godini pretrpjeli katastrofalne požare i vjetrolome, te napade brojnih šumskih štetnika – od smrekovog poktornjaka, hrastovog četnjaka, hrastove mrežaste stjenice, borovog potkornjaka do gljive *Chalara* koja je napala jasen.

Postavili smo ambiciozne ciljeve u zahtjevnom poslovnom okruženju. Zatekli smo situaciju u kojoj se uloga Društva svodi na raspodjelu prava na kupnju hrastovih trupaca i cijelu godinu smo pregovarali i radili na restrukturiranju prodaje, kako bi se odredila jasna pravila i preokrenuo taj trend. Osnovna misija i cilj Društva je što bolje gospodarenje na načelima održivog razvoja. To znači da šuma na srednji i duži rok mora doseći vrijednost veću od današnje, a to se može postići isključivo velikim ulaganjima u biološku obnovu šuma. U 2017. godini ta su ulaganja bila rekordna, te je u biološku obnovu šuma uloženo 458,4 milijuna kuna. Uz to, izvršeno je i 187 milijuna kuna planskih investicija, uglavnom u strojeve, opremu te gradnju i održavanje šumske infrastrukture. Dobit razdoblja iznosi 142,6 milijuna kuna. Ciljeve koje smo si postavili uspješno smo dostigli. U prvom redu tu mislim na restrukturiranje prodaje drvnih sortimenata.

mr.sc. Igor Fazekaš, Krunoslav Jakupčić i Ante Sabljic

Izuzetno smo ponosni što smo potkraj godine s Udruženjem drvoprerađivača pri Hrvatskoj gospodarskoj komori potpisali vrlo važan dokument - Pismo razumijevanja za ugovaranje okvirnih i godišnjih ugovora za kupoprodaju trupaca kojim se određuje transparentna raspodjela drvnih trupaca po svakom proizvođaču. Pismo razumijevanja, između ostalog, proklamira strateško opredjeljenje Hrvatskih šuma d.o.o. i Udruženja drvoprerađivača prema kružnoj ekonomiji velikog broja malih i srednjih subjekata, naročito u ruralnim područjima Hrvatske jer se tako stvaraju pretpostavke za ekonomski rast i razvoj te ostanak stanovništva na tim područjima.

Nadalje, naše je kontinuirano usmjerenje što kvalitetnijim radovima u šumarstvu utjecati na zaštitu i obnovu šuma, osobito onih nizinskih poplavnih, te šuma ugroženih prirodnim nepogodama, nametnicima i sušenjem. Posebna se pozornost posvećuje protupožarnoj preventivi. Samo je u preventivne radove čišćenja, gradnje i održavanja prosjeka te čuvanja šuma od požara u 2017. uloženo 69 milijuna kuna, a taj iznos planiramo u narednim godinama i povećavati.

Ostali ciljevi uključuju izradu Pravilnika o sistematizaciji kadrova te informatizaciju procesa, čemu smo i dalje posvećeni i očekujemo skriji dovršetak procesa. Među podciljevima je i što bolja suradnja sa znanstvenim institucijama, odnosno oslonac na njihove radove i istraživanja, s ciljem stalnog unapređenja gospodarenja šumama, gdje teoretske spoznaje želimo pretvoriti u optimalnu praksu.

Vodeći se vjerovanjem u važnost transparentne i otvorene komunikacije, cilj ovog integriranog izvješća je predstaviti odnose Društva i njegovih ključnih dionika, uključujući naše kupce, zaposlenike, dobavljače, državu, partnere i šиру zajednicu.

I na kraju, željeli bismo se zahvaliti cijelom rukovodstvu i svim djelatnicama i djelatnicima Hrvatskih šuma d.o.o. na svim razinama, od podružnica do šumarstva, na ovim dobrim rezultatima te naglasiti da se njihov cjelokupan trud zaista cijeni i da će briga o zaposlenima i dalje biti na vrhu liste prioriteta ove Uprave.

Društveno odgovorno poslovanje

Odgovoran odnos prema okolišu, zaposlenicima i društvu u cijelosti ključan je zadatak poslovanja Hrvatskih šuma d.o.o. Osnovane od strane Republike Hrvatske s ciljem integralnog gospodarenja državnim šumama i šumskim zemljишtem na kompletnom teritoriju države, Hrvatske šume d.o.o. pridržavaju se principa odgovornog i održivog gospodarenja prirodnim resursima koji su nam povjereni na gospodarenje. Definicija društveno odgovornog poslovanja svojim se smislom gotovo u potpunosti preklapa s ciljevima gospodarenja državnim šumama, koje se nužno treba odvijati na ekološki osjetljiv, ekonomski učinkovit i socijalno odgovoran način prema društvu u cjelini i zaposlenicima Društva.

Primjer dobre prakse društveno odgovornog i etičkog poslovanja su savjetovanja i odnosi sa sindikatima te radničkim tijelima. Pod okriljem Hrvatskih šuma d.o.o. djeluju dva sindikata, a aktivno je i Radničko vijeće. U 2017. godini započeti su pregovori između Hrvatskih šuma d.o.o. i Hrvatskog sindikata šumarstva na izradi Kolektivnog ugovora za radnike Hrvatskih šuma d.o.o.

Hrvatske šume d.o.o. dugoročno su opredijeljene za posebna društvena pitanja i inicijative, odnosno pružanje "onog nečega" što predstavlja više od puke finansijske potpore. Društveno odgovorno poslovanje u Hrvatskim šumama d.o.o. odvija se u nekoliko aspekata – kroz obrazovno, humanitarno i ekološko djelovanje putem kampanja koje tradicionalno provodimo na razini cijelog Društva. Osim tematskih kampanja koje predstavljamo u nastavku, već dugi niz godina izdajemo časopis "Hrvatske šume" s ciljem popularizacije šumarstva koji besplatno distribuiramo i odgojno-obrazovnim ustanovama te tijelima javne vlasti.

Škola u šumi, šuma u školi

Rad s djecom njeguje se u Hrvatskim šumama d.o.o. već dugi niz godina. Otkako su još u 2012. godine izradile projekt "Škola u šumi, šuma u školi", te za njegovo provođenje u školama diljem zemlje do bilo suglasnost Agencije za odgoj i obrazovanje, kao i Ministarstva znanosti, obrazovanja i sporta, Hrvatske šume d.o.o. započele su provedbu projekta vlastitim sredstvima i kadrovima. Projekt je naišao na izuzetno dobar odaziv osnovnih škola, budući da je šumski ekosustav vrlo važan dio obrazovnog gradiva. Štoviše, tijekom posjeta s učenicima šumi, nastavnici prirodoslovnih predmeta uočili su kako je i njima potrebno dodatno stručno

Svjetski dan šuma UŠP Vinkovci

usavršavanje u području šumarstva. Nerijetko naši stručnjaci bivaju traženi za dodatna predavanja, kako bi nastavnici na istoj razini mogli dalje prenosići znanje svojim učenicima. U projekt su se osim osnovnih škola uključili i brojni dječji vrtići, kao i druge odgojno obrazovne-ustanove, poput Centra za odgoj i obrazovanje djece s govorno-jezičnim poremećajima i oštećenjima sluha Slava Raškaj, ili Udruge Ozana, a naši koordinatori za provođenje programa "Škole u šumi" svakodnevno primaju upite novih škola koje se žele priključiti projektu. S ponosom ističemo broj od preko stotinu uključenih škola i dječjih vrtića te više od 13.000 djece koja su od začetka provođenja pohodila program "Škola u šumi, šuma u školi".

Humanitarne akcije

Dobro je činiti dobro! U humanitarnom djelovanju najbolje se ogleda socijalna osviještenost Hrvatskih šuma d.o.o. Već šesnaestu godinu za redom sudjelujemo u Caritasovoj humanitarnoj akciji "Za 1000 radosti", čiji je cilj pružiti pomoć obiteljima kojima je ona najpotrebnija. Tom prigodom, Hrvatske šume d.o.o. Caritasu doniraju ogrjevno drvo te sponzoriraju prodaju živih božićnih drvaca u teglama (u 2017. godini 200 komada obične smrke, srebrne smreke i pančićeve omorike) koja se odvija u zajedničkoj humanitarnoj akciji na glavnom zagrebačkom trgu. Brojni pozivi početkom svakog prosinca, svjedoče koliko je ta akcija među građanima prepoznata i očekivana. Rado napomijemo kako svako sudjelovanje u ovoj akciji, odnosno kupnja samo jednog ovog drvca razveseli dvije obitelji – onu čiji će dom drveće krasiti, kao i onu čiji će dom ugrijati pomoć prosljedena od iste te kupnje.

Ekološke kampanje

Tijekom godine provode se brojne ekološke kampanje u suradnji s brojnim udrugama, obzirom da je ekološki osjetljivo gospodarenje šumama postulat koji je naveden u samoj misiji Hrvatskih šuma d.o.o. Temeljna načela hrvatskoga šumarstva su potrajno gospodarenje s očuvanjem prirodne strukture i raznolikosti šuma

te trajno povećanje stabilnosti i kakvoće gospodarskih i općekorisnih funkcija šuma. Nažalost, stanovništvo još nije dovoljno osviješteno o opasnostima koje šumskim ekosustavima prijete od odlaganja otpada i u tom se području šumari iz godine u godinu sve više angažiraju. Hrvatske šume d.o.o. bez okljevanja su se priključile prvoj globalnoj ekološkoj kampanji "Jedan dan za čist okoliš" koja je u Hrvatskoj pokrenuta 2012. godine od strane udruge Žmergo pod nazivom "Zelena čistka". Cilj kampanje je okupiti volontere i očistiti divla odlagališta otpada u prirodi, ali ponajviše utjecati na edukaciju, mijenjanje stava i ponašanja svakog pojedinca. Kampanja se ponavlja svake godine, a samo u 2017. godini na području kojim gospodare Hrvatske šume d.o.o. uklonjeno je više od stotine tona otpada uz sudjelovanje 130 šumara volontera.

FSC® certifikat

Pravo na međunarodno priznati FSC certifikat znači da se šumom gospodari prema strogim ekološkim, socijalnim i ekonomskim standardima. FSC certifikat predstavlja veliku čast i međunarodno priznanje načinu gospodarenja šumama koje provode Hrvatske šume d.o.o. Time je hrvatska šumarska struka, koja više od 250 godina na odgovoran način gospodari izuzetno značajnim nacionalnim resursom, prvi put 2002. godine dobila ovo veliko priznanje. Svakih 5 godina obavlja se kontrola usklađenosti gospodarenja šumama s FSC standardom, a 2017. godine certifikat nam je obnovljen za iduće petogodišnje razdoblje.

Hrvatske šume d.o.o. svoje šumske proizvode stavljuju na tržište s oznakom FSC certifikata što je od golemog značenja za hrvatsku drvnu industriju koja je izvozno orientirana. Drvoprerađivači su tu priliku prepoznali tako da u Hrvatskoj trenutno ima preko

150 certificiranih tvrtki u FSC lancu koje su time stekle veliku komparativnu prednost. Hrvatska je bila prva zemlja u regiji koja je mogla ponuditi FSC certificirane drvne proizvode.

Za običnog građanina koji je kupac proizvoda obilježenih FSC logotipom, oznaka znači da proizvod koji kupuje nije proizведен tako da su zbog njega žrtvovane šume, odnosno da šumski proizvodi nisu iz nelegalne sječe te da svojim potrošačkim postupkom nije pridonio nemilosrdnoj eksploraciji šumskih resursa.

Razminiranje

Šume i šumske površine u ukupnom minskim sumnjivom području Republike Hrvatske zastupljene su s preko 90 % površine. Ukupna minski sumnjiva površina državnih šuma smanjena je u 2017. godini za 2.300 ha (6,9 %) te sada iznosi 31.200 ha.

Humanitarno razminiranje nastavlja se financirati iz naknade za opće korisne funkcije šuma, uz istovremeno povećanje udjela za razminiranje s 13 % na 30 % ukupno prikupljenih sredstava. U 2017. godini osigurano je gotovo 53 milijuna kuna za poslove razminiranja šuma i šumskog zemljišta u RH. Plaćanje troškova humanitarnog razminiranja, sukladno Zakonu o šumama i Pravilnika o postupku za ostvarivanje prava na sredstva iz naknade za općekorisne funkcije šume, obavlja se u Ministarstvu poljoprivrede. Hrvatske šume d.o.o. predložile su površine za razminiranje u skladu s ekološkim i gospodarskim prioritetima na nekoliko područja kao što su: Sjeverni Psunj – Javorovica u šumariji Pakrac, Lisac – Staparuša u šumariji Otočac, Guduća u šumariji Šibenik, Rajićko brdo u šumariji Novska, Grede Kamare u šumariji Jasenovac i Makovnik u šumariji Josipdol.

2017. po događajima

1

Siječanj

- Na području šumarije Virovitica otvorena obnovljena i revitalizirana poučna staza Virovitička Biologora s novim poučnim pločama, klupama i sjenicama za odmor i rekreaciju

Veljača

- Imenovana privremena Uprava Hrvatskih šuma d.o.o.
- S Udruženjem drvoprerađivača pri HGK potpisane Izmjene i dopune Pisma razumijevanja o formiranju količina, cijena i ratne politike te višegodišnjih ugovora za kupoprodaju trupaca (Slika 1.)
- U Zagrebu održana godišnja konzultativna radionica o FSC certifikaciji Hrvatskih šuma d.o.o. za zainteresirane strane

Ožujak

- U sklopu projekta ForestEye, na Biokovu otvoren edukativno-informativni centar Kaoci, financiran kroz instrument predpri stupne pomoći (IPA) u okviru Programa prekogranične suradnje Hrvatska – Bosna i Hercegovina
- U Županijskoj komori u Splitu održana završna konferencija projekta "ForestEye - Zaštita prirode i okoliša od šumskih požara"

2

Travanj

- Na proljetnom sajmu u Gudovcu Hrvatske šume d.o.o. postavili tematski stand "Od sjemena do božićnog drvca"

- Hrvatske šume d.o.o. ponovno uključene u ekološku kampanju "Zelena čistka – jedan dan za čist okoliš"; očišćeno desetak divljih odlagališta i iz šume uklonjeno nekoliko stotina tona otpada
- U Gospicu s osnovnoškolcima obilježen Dan planeta Zemlje sadnjom novih biljaka i uređenjem školskog vrta koji je nastao u suradnji sa šumarima

Svibanj

- Svečano otvoren Europski park u Karlovcu, jedinstven u Republici Hrvatskoj; Hrvatske šume d.o.o. donirale klonsku sadnicu hrasta lužnjaka iz sekundarne prašume Prašnik
- Arboretum Lisičine, UŠP Našice, organiziranim obilascima uz stručno vođenje sudjeluje u Tjednu botaničkih vrtova, arboretuma i botaničkih zbirki
- Hrvatske šume d.o.o. predstavile bogatu ponudu svojih rasadnika na 52. Floraartu, međunarodnom sajmu cvijeća i ukrasnog bilja u Zagrebu
- U Umjetničkom paviljonu u Zagrebu otvorena izložba "Šuma", Hrvatske šume d.o.o. sudjeluju u organizaciji i uređenju prostora živim sadnicama stabala (Slika 3.)
- Šumarska delegacija Crne Gore posjetila Hrvatske šume d.o.o. s ciljem upoznavanja s gospodarenjem šumama i poslovanjem Hrvatskih šuma d.o.o., za koje su izjavili da predstavljaju stručni uzor svim zemljama u okruženju

3

Lipanj

- U sklopu Dana hrvatskog šumarstva na Šumarskom fakultetu Sveučilišta u Zagrebu u suorganizaciji s Hrvatskim šumarskim društvom održan stručni skup na temu "Privatne šume u Hrvatskoj"; privatnih šuma u Hrvatskoj ima 21 %, a karakterizira ih problematika usitnjjenosti posjeda, često nesređeni imovinsko-pravni odnosi i s time povezana bespravna sječa. Gospodarenje privatnim šumama u nadležnosti je njihovih vlasnika.

Srpanj

- Hrvatske šume d.o.o. nabavile 35 zglobovnih traktora za radove u šumi; vrijednost investicije 24 milijuna kuna
- Održan inicijalni sastanak operativnog tima svih šumarskih tijela RH uslijed ugrose šuma zbog hrastove mrežaste stjenice
- Nakon obavljenih inspekcijskih pregleda neovisnog tijela, Hrvatskim šumama d.o.o. za naredno razdoblje od 5 godina obnovljen FSC certifikat, četvrti po redu, s važeњem do 2022. godine
- Dalmacijom haraju požari, samo u srpnju opožareno više od 15 tisuća ha

Kolovoz

- Svečano obilježeno 140 godina postojanja šumarije Sv. Rok, koja još 1877. godine dobiva šumsku upravu za nadzor i gospodarenje šumama južne Like, područja ličke pukovnije (Slika 4.)

- Na prostoru Lividrage, u suorganizaciji UŠP Delnice i grada Čabre 22. put održana proslava Dana pobjede i domovinske zahvalnosti, Dana hrvatskih branitelja, Dana šumara i drvara grada Čabre i blagdan Majke Božje Snježne

- Dalmacijom i dalje haraju požari, u kolovozu opožareno dalnjih 27 tisuća ha

Rujan

- Hrvatskim šumama d.o.o. odobreni projekti iz programa Ruralnog razvoja u iznosu od 9,1 milijuna kuna; riječ je o 13 projekata "Konverzije degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura"
- U sklopu festivala "Dani slavonske šume", u Našicama održani Dani hrvatskog šumarstva kao i Državno natjecanje šumarskih radnika sjekača, na kojima je pobedu odnijela UŠP Zagreb (Slika 5.)

- Hrvatske šume d.o.o. organizale posjet šumama spačvanskog bazena za delegaciju austrijskih šumarskih institucija zainteresiranih za probleme uzrokovane širenjem hrastove mrežaste stjenice

Listopad

- Hrvatske šume d.o.o. podupiru sajam namještaja i unutarnjeg uređenja Ambienta i ostvaruju zapažen nastup
- Reprezentacija sjekača Hrvatskih šuma d.o.o. osvojila drugo mjesto na natjecanju sjekača u Sloveniji

Studeni

- Skupština Društva potvrdila imenovanje Krunoslava Jakupčića za predsjednika Uprave, te Antu Sabljica i mr. sc. Igora Fazekaša za članove Uprave Hrvatskih šuma d.o.o.
- Imenovan Nadzorni odbor Hrvatskih šuma d.o.o. u sastavu: dr. sc. Davor Filipović, prof. dr. sc. Krunoslav Zmaić, mr. sc. Željka Šikić, Milan Devčić i mr. sc. Mladen Mikolčević. Održana prva, konstituirajuća sjednica Nadzornog odbora (Slika 6.)
- Lovački dom Kunjevci, UŠP Vinkovci, dobio nagradu *Simply the best* koju dodjeljuje časopis *Way to Croatia*, Udruge hrvatskih putničkih agencija za kategoriju najboljih izletišta
- Hrvatske šume d.o.o. i Jutarnji list organizirale konferenciju "Požari u Hrvatskoj: obrana i prevencija" uz sudjelovanje Predsjednice RH i predstavnika državne vlasti (Slika 7.)

6

7

Prosinac

- Gorski kotar poharalo olujno jugo; vjetrolom prouzročio goleme štete, osobito u saustinama jele (Slika 8.)
- Nastavljeno humanitarno djelovanje Hrvatskih šuma d.o.o. u sklopu humanitarne akcije s Caritasom "Za 1000 radosti"; Hrvatske šume d.o.o. i ove godine sponzorirale akciju s 200 živih božićnih drvaca i donirale ogrjevno drvo za najpotrebitije (Slika 9.)
- Hrvatske šume d.o.o. partner na dva EU projekta s mađarskom šumarskom tvrtkom Mecsekerdő; održane početne konferencije oba projekta "Zaštita hrasta lužnjaka u prekograničnom području" te "Red Faith - Obnova biološke raznolikosti šuma pomoći zračnih video tehnologija"
- Nakon uspješnih pregovora, Hrvatske šume d.o.o. i Udruženje drvno-prerađivačke industrije Hrvatske gospodarske komore potpisali Pismo razumijevanja za ugovaranje okvirnih i godišnjih ugovora za kupoprodaju trupaca

8

9

“Kad kažemo drvo, mislimo na hrast”

Ono što drugim zemljama predstavljaju rudna bogatstva poput nafte, plemenitih ruda, dragog kamenja i sl. za Lijepu Našu to je sigurno hrast.

Malo je materijala koji su zajedno s čovjekom pisali povijest čovječanstva kao što je to drvo.

“Kad kažem hrast, mislim na spačvanske šume”, napisao je književnik i šumar Josip Kozarac 1888. godine. Danas, 130 godina poslije oву rečenicu možemo prilagoditi i ona bi trebala glasiti: **“Kad kažemo drvo, mislimo na hrast”**.

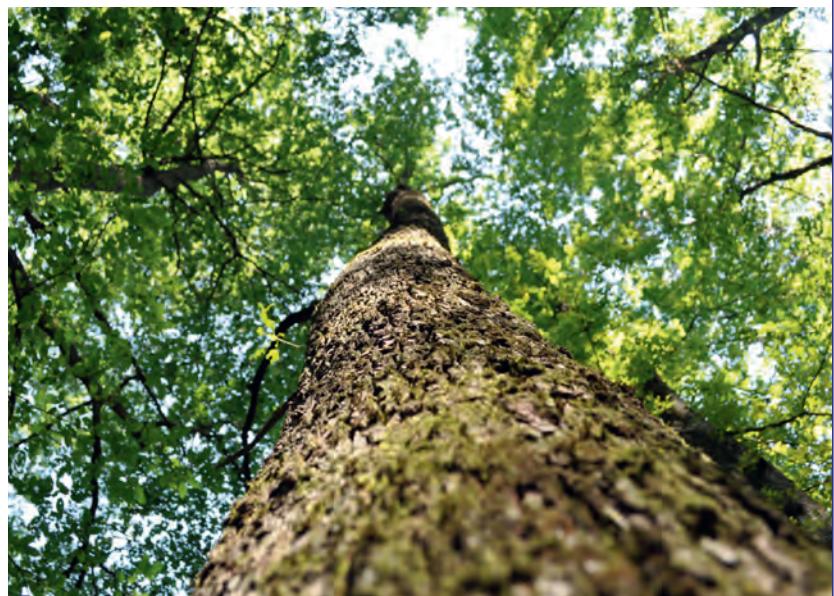
Činjenica je kako većina ljudi s ovih prostora šumu povezuju s hrastovom šumom, njezinu vrijednost povezuje s vrijednostišta, bilo da je riječ o tehničkim svojstvima drveta, njegovoj finansijskoj vrijednosti ili ekološkim svojstvima.

I nije čudo što je tako. Hrast predstavlja istinsku vrijednost Republike Hrvatske još od davnina, a njegovu kvalitetu kao resursa, prepoznali su naši preci njegujući hrastove šume kako bi mi mogli danas uživati u njima.

Ono što drugim zemljama predstavljaju rudna bogatstva poput nafte, plemenitih ruda, dragog kamenja i sl. za Lijepu Našu to je sigurno hrast.

Resurs koji su znali cijeniti i skupo plaćali naši preci, plemeniti materijal od kojeg su rađeni parlamenti novoga svijeta, kojim su građene i ukrašavane stare katedrale diljem planeta, drvo koje u rukama umjetnika izrasta u umjetničko djelo, u čijim bačvama nastaju najcjenjenija vina.

No postavlja se pitanje, zašto volimo hrast?

Odgovor leži u drvu fine, sjajne, nekada nepravilne tekture, sa pojmom iskričavosti i valovitih vlakanaca. Godovi su markantni, traheje prstenasto porozno raspoređene, a drvni traci vrlo krupni, na radijalnom presjeku izuzetno markantni, zbog čega su sortimenti s ovakvom teksturom posebno cijenjeni. Kada tomu dodamo njegovu čvrstoću, trajnost i stremljenje k visinama nije ni čudo što su ga brojne mitologije uspoređivale s vrhovnim božanstvima.

Slavonski hrast bio je brend i prije nego što su moderni brendovi izmišljeni, a zadatak je šumara da taj brend nastave i dalje njegovati kako bi u njegovim blagodatima mogle uživati generacije koje će doći nakon nas.

Hrvatske šume d.o.o. slijede taj isti, od naših djedova utabani put i brinu se kako bi hrastu – tom našem “zelenom zlatu”, dali mjesto koje mu pripada te vrijednost koju zaslužuje.

Zaštita od požara briga je cijelog društva

Hrvatske šume d.o.o. planiraju za iduću protupožarnu sezonu ulaganje znatnih sredstava u suvremenu tehnološku opremu i ljudi kako bi rizik od požara sveli na najmanju moguću mjeru.

Izuzetno visoke temperature, dugotrajne suše, mediteranska vegetacija, veliki broj ljudi u ljetnim mjesecima, sve su to čimbenici koji utječu na čestu pojavu požara u priobalju. Najveća opasnost za nastanak i širenje požara jesu zapuštenе poljoprivredne površine koje zarastaju u korov. Putem obraslih i napuštenih parcela alepski bor prodire u poljoprivredna područja čime podiže stupanj opasnosti od požara te ugrožava okolne vinograde i maslinike. Maslinik okružen borovima zasigurno nije podignut usred državne šume već je vjerojatno jedina obrađena točka usred zaraslih i borovima obraslih privatnih parcela. Šumski požari predstavljaju veliku prijetnju okolišu i ljudima pa opet upravo su ljudi najčešći uzrok požara otvorenih prostora. Vegetacija Mediterana po mnogo čemu je specifična pa tako i po uzročno-posljedičnoj vezi sa šumskim požarima (*D. Barčić*). Kemijski sastav drveća, grmlja i prizemnog rašča od velike su važnosti za inicijalnu zapaljivost i daljnju gorivost, jer neke biljne vrste sadrže lako zapaljive tvari. Poznato je da su četinjače zbog obilja smole najlakše zapaljive. Međutim, i mediteranske tvrdolisne listače često sadrže različita eterična ulja, koja su po zapaljivosti bliska smolama, pa vazdazelene makije po stupnju podložnosti požarima slijede odmah iza četinjača. Alepski bor je četinjača sušnih područja. Izrazita je pionirska vrsta koja se koristi za pošumljivanje sredozemnih kamenjara u priobalnom pojusu te degradiranih staništa s plitkim i kamenitim tlama. Vrsta je svjetla koja dobro podnosi sušu i visoke ljetne temperature. Zapaljivost alepskog bora potrebno je staviti u kontekst zapaljivosti i drugih šumskih drvenastih vrsta koje dolaze na jugu Hrvatske. Naravno, zapaljivost i trajanje gorenja svake vrste je vrlo varijabilna jer je u korelaciji s temperaturom zraka, zračnom vlagom, količinom oborina i sadržajem vlage pojedine vrste. Požari sami po sebi, ne pred-

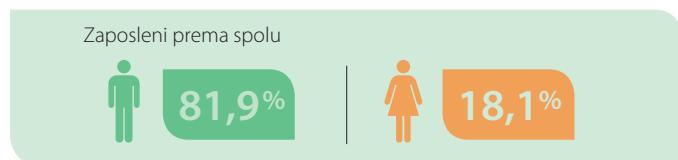
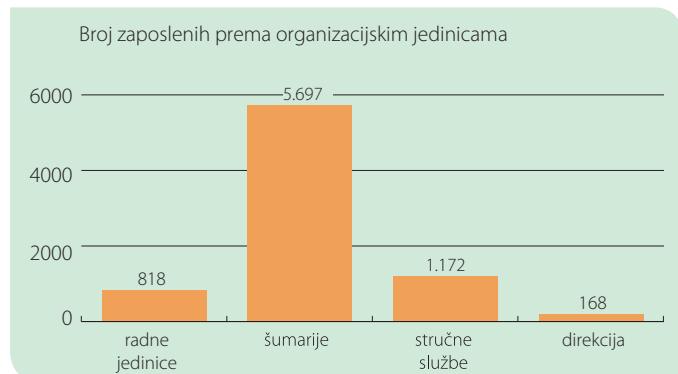

stavljuju opasnost za opstanak autohtone mediteranske vegetacijske zajednice hrasta crnike jer je ona evolucijski njima prilagođena i brzo se obnavlja u slučaju da požari nisu prečesti. Deforestaciju, često dugoročnu, vatru uzrokuje u kombinaciji s drugim faktorima i to prvenstveno s ispašom na opožarenom području. Promijjenjeni klimatski uvjeti gdje su izražena sušna razdoblja uz izmjerene rekordne povijesne temperature utječu na intenzitet požara. Vlažnost zraka i vjetar su dva faktora koji su odgovorni za više od 90 % ponašanja požara, pa je njihovo poznavanje i mjerjenje na lokalnoj razini od izuzetnog značaja za upravljanje gašenjem požara i modeliranje širenja požara (*S. Pošavec*). Problem šumskih požara postao je značajan za čitavu Evropu, a posebice za mediteranske zemlje koje su zbog klimatskih uvjeta najviše pogodjene ovim fenomenom. Zaštita od požara stoga, mora biti briga čitavog društva. Jedan od glavnih ciljeva Hrvatskih šuma d.o.o. jest smanjiti opasnost od požara te previnirati pojavu požara katastrofalnih razmjera. Hrvatske šume d.o.o. planiraju za iduću protupožarnu sezonu uložiti znatna sredstva u suvremenu tehnološku opremu i ljudi kako bi rizik od požara sveli na najmanju moguću mjeru.

Ljudski potencijali

Dobrobit radnika jedna je od temeljnih vrijednosti na kojima se zasniva poslovna politika Hrvatskih šuma d.o.o. te se prilikom donošenja poslovnih odluka, na svim razinama, uvažavaju njihove potrebe, interesi i sposobnosti. Oni su nezamjenjiv kreativni potencijal Društva i glavno uporište za ostvarivanje gospodarskih, razvojnih i drugih poslovnih ciljeva.

Stoga se poslovnim odlukama potiče stvaranje kreativnog i humanog radnog okruženja kroz ulaganja u edukaciju i osposobljavanje, zaštitu i sigurnost na radu te unapređivanje komunikacije ključnih informacija svim radnicima i zainteresiranoj javnosti.

U Hrvatskim šumama d.o.o. na dan 31. prosinca 2017. godine bilo je zaposleno je 7.687 radnika od toga 6.735 na neodređeno vrijeme i 952 radnika na određeno vrijeme. U odnosu na stanje istog dana 2016. godine broj radnika povećan je za 17 %.

U obrazovnoj strukturi prevladavaju radnici sa srednjom stručnom spremom (55 %).

Prosječna dob radnika Hrvatskih šuma d.o.o. u 2017. godini bila je 46 godina, a prosječni radni staž 16 godina.

Obrazovanje i stručno usavršavanje

U 2017. godini u obrazovanje i usavršavanje radnika uložili smo pola milijuna kuna. Glavnina iznosa uložena je u osposobljavanje proizvodnih radnika.

U suradnji sa strukovnim komorama provodi se stručno usavršavanje diplomiranih inženjera šumarstva, drvne industrije, geodezije i drugih struka. U Hrvatsku komoru inženjera šumarstva i drvne industrije koncem 2017. godine bio je upisan 981 zaposlenik Hrvatskih šuma d.o.o., od toga 976 ovlaštenih inženjera iz područja šumarstva i 5 iz područja drvne tehnologije.

Kao društveno odgovorno i socijalno osjetljivo poduzeće stipendiramo djecu naših umrlih ili stradalih radnika. Po toj osnovi u 2017. godini ukupno je stipendirano 95 učenika i studenata.

Uzgajanje i obnova šuma

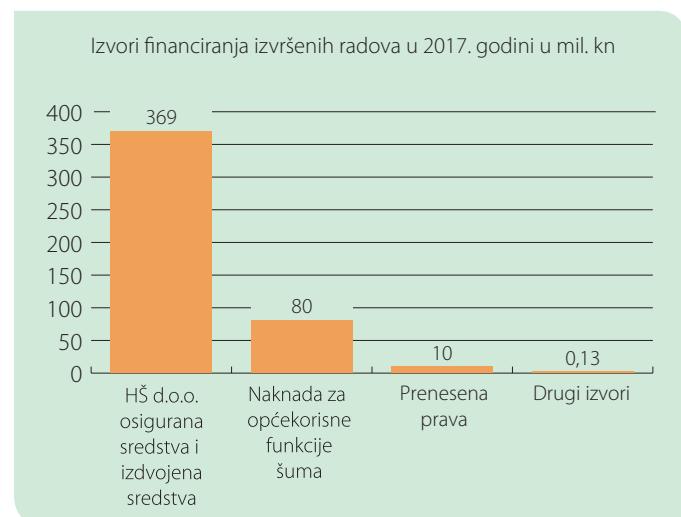
TABLICA 1. VRJEDNOST RADOVA BIOLOŠKE OBNOVE ŠUMA, KUPNJE ŠUMA I ŠUMSKOG ZEMLJIŠTA, ODRŽAVANJA GENOFONDA I GOSPODARENJA ŠUMAMA NA KRŠU U 2017. GODINI

Naziv grupe radova	Utrošena sredstva (tis. kn)
Priprema staništa za prirodno pomlađivanje	14.223
Njega mladih sastojina	107.553
Prorjeđivanje mladih sastojina	2.912
Pošumljavanje nakon čistih sječa	15.836
Sanacija paljevinu	8.223
Resurekcija i prevođenje	31
Čuvanje šuma	91.233
Odabir i obilježavanje stabala za sječu	30.874
Izrada šumsko-gospodarskih planova	39.296
Rekonstrukcija i konverzija	6.921
Priprema staništa i njega novo podignutih sastojina i kultura	2.987
Pošumljavanje i podizanje	6.923
Zaštita šuma	44.576
Sanacija i obnova	18.457
Šumska infrastruktura	23.750
Čl. 28. ZOŠ-a - Biološka obnova šuma	413.802
Kupnja šuma i šumskog zemljišta	4.059
Čl. 55. ZOŠ-a Kupnja šuma i šumskog zemljišta	4.059
Održavanje genofonda	4.318
Gospodarenje šumama na kršu	36.239
Čl. 64. ZOŠ-a Održavanje genofonda, Gospodarenje šumama na kršu	40.557
SVEUKUPNO	458.420

Planom gospodarenja šumama za 2017. godinu obuhvaćeni su svi potrebni bilancirani godišnji radovi navedeni u tablici 1. Isti su propisani važećim Osnovama gospodarenja gospodarskim jedinicama i Programima gospodarenja gospodarskim jedinicama na kršu, a financirani su temeljem važećeg Zakona o šumama. Usposredbom izvršenih radova vidljivo je da su najveća finansijska sredstva uložena u radove biološke obnove šuma u vrijednosti 413,8 milijuna kuna, zatim za održavanje genofonda i gospodarenje šumama na kršu u vrijednosti 40,6 milijuna kuna, a u kupnju šuma i šumskog zemljišta u vrijednosti 4 milijuna kuna.

Iz grafikona je vidljivo da je najviše izvršenih radova financirano sredstvima Hrvatskih šuma d.o.o. (osigurana sredstva i izdvojena sredstva u vrijednosti od gotovo 369 milijuna kuna, zatim iz sredstava naknade za općekorisne funkcije šuma (OKFŠ) 80 milijuna kuna, odnosno 100 milijuna kuna s obračunatim PDV-om na izvršene radove, zatim gotovo 10 milijuna kuna iz sredstava prenesenih prava te iz drugih izvora 0,1 milijun kuna.

Iz tablice 2. vidimo da su najveća sredstva iz naknade za općekorisne funkcije šuma uložena u radove biološke obnove šuma u iznosu 72,7 milijuna kuna, a za rasadničarsku djelatnost, održavanje genofonda i gospodarenje šumama na kršu 7,1 milijun kuna.

Pomladak hrasta

Hrvatske šume d.o.o. ostvaruju prava na sredstva iz naknade za općekorisne funkcije šuma temeljem važećeg Zakona o šumama i Pravilnika o postupku za ostvarivanje prava na sredstva iz naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma za izvršene radove u šumama, a istim su navedena sredstva stavljena pod nadležnost Ministarstva poljoprivrede.

TABLICA 2. FINANCIRANJE RADOVA IZ NAKNADA ZA OPĆE-KORISNE FUNKCIJE ŠUMA (OKFŠ)

Naziv grupe radova	Utrošena sredstva (tis. kn)
Priprema staništa	996
Njega mladih sastojina	1.760
Prorjeđivanje mladih sastojina	935
Pošumljavanje nakon čistih sječa	269
Sanacija paljevina	7.993
Resurekcija i prevođenje	18
Čuvanje šuma	19.559
Odabir i obilježavanje stabala za sječu	3.475
Izrada šumsko-gospodarskih planova	7.321
Rekonstrukcija i konverzija	53
Pošumljavanje i podizanje	1.169
Zaštita šuma	17.719
Sanacija i obnova	5.175
Šumska infrastruktura	6.230
Čl. 28. ZOŠ-a - Biološka obnova šuma	72.678
Rasadnička djelatnost i održavanje genofonda	937
Gospodarenje šumama na kršu	6.195
Čl. 64. ZOŠ-a Održavanje genofonda i gospodarenje šumama na kršu	7.132
UKUPNO	79.811
PDV	19.952
SVEUKUPNO	99.764.089

Zaštita mladih stabala od divlači biorazgradivim štitnicima

Uređivanje šuma

Šumama i šumskim zemljištima gospodari se temeljem propisa šumskogospodarskih planova koje odobrava Ministarstvo nadležno za šumarstvo, u ovom slučaju Ministarstvo poljoprivrede, i to za razdoblje od deset godina, zatim orijentacijski za dalnjih deset godina i idućih dvadeset godina. Prilikom izrade šumskogospodarskih planova kao i u gospodarenju šumama i šumskim zemljištima potrebno se pridržavati odredbi velikog broja Zakona od kojih ističemo: Zakon o šumama, Zakon o zaštiti prirode, Zakon o zaštiti okoliša, Zakon o poljoprivrednom zemljištu te Uredbama koje je donijela Vlada RH od kojih ističemo Uredbu o ekološkoj mreži. Temeljni podzakonski akt za izradu šumskogospodarskih planova je Pravilnik o uređivanju šuma.

Tijekom 2017. godine izrađeno je i dostavljeno na odobrenje u Ministarstvo poljoprivrede 87 šumskogospodarskih planova za šume i šumska zemljišta u vlasništvu Republike Hrvatske od čega 36 osnova gospodarenja, 20 programa gospodarenja te 31 izvanredna revizija.

Obavljeni su i svi administrativni poslovi vezani za postupak izdavanja rješenja o odobrenju šumskogospodarskih planova kod Ministarstva poljoprivrede kao i ishođenja Uvjeta zaštite prirode i pret hodne suglasnosti kod Ministarstva zaštite okoliša i energetike.

Tijekom 2017. godine obavljeni su, temeljem ugovora sa Savjetodavnim službom i radovi na izradi Programa za gospodarenje šumama šumoposjednika te radovi na reambulaciji međa i izradi geodetskih elaborata.

Godišnje evidencije izvršenih radova koje obuhvaćaju iskaze izvršenih sjeća i radove biološke obnove šuma obavljene su u zagonskom roku.

Tijekom godine izvršene su sve obveze koje Hrvatske šume d.o.o. imaju prema odredbama Zakona o zaštiti zraka, odnosno prikljeni su i obrađeni podaci o šumama za potrebe izrade Nacionalnog izvješća o inventaru stakleničkih plinova (NIR 2018) za sektor Korištenja zemljišta, promjene korištenja zemljišta i šumarstvo (LULUCF).

Stručnjaci Hrvatskih šuma d.o.o. sudjelovali su u radu povjerenstva Ministarstva poljoprivrede na izradi nacionalnih stajališta vezano za Uredbe šumarske politike EU. Naročito se to odnosilo na "Prijedlog uredbe Europskog parlamenta i Vijeća Europe o uključivanju emisija i uklanjanja stakleničkih plinova iz korištenja zemljišta i šumarstva u okvir za klimatsku i energetska politiku do 2030. godine te o izmjeni Uredbe br. 525/2013 Europskog parlamenta i Vijeća o mehanizmu za praćenje i izvješćivanje o emisijama stakleničkih plinova te za izvješćivanje o drugim informacijama u vezi klimatskih promjena. Na poziv Ministarstva poljoprivrede stručnjaci Hrvatskih šuma d.o.o. sudjelovali su na redovnim sastancima radnih skupina Vijeća EU za okoliš, vezano za LULUCF uredbu, te na 2. Alpine Natura 2000 biogeografskom seminaru u Padovi.

TABLICA 3. PODACI O OBAVLJENIM RADOVIMA U 2017. GODINI

VLASNIŠTVO	VRSTA RADOVA					
	OBNOVE I REVIZIJE OSNOVA I PROGRAMA			Izvanredne revizije	Reambulacija međa km	Izrada geodetskih elaborata ha
	Pripremni radovi	Terenski radovi	Završni radovi			
Državne šume	208.967,76	223.287,28	166.908,43	101.209,61	356,76	406,78
Privatne šume	2.610,00	1.500,00	1.164,15	0,00	0,00	0,00
UKUPNO	211.577,76	224.787,28	168.072,58	101.209,61	356,76	406,78

Proizvodnja šumskih proizvoda

**TABLICA 4. ISKAZ IZVRŠENIH SJEČA U 2017. GODINI
(bruto masa)**

Vrsta drveta	Iskaz sječa 2017. (m ³)	Prosječni godišnji propis ŠGOP* (m ³)
Hrast lužnjak	808.265	856.010
Hrast kitnjak	510.652	499.983
Bukva	2.171.639	2.398.264
Poljski jasen	426.906	329.039
Obični grab	456.186	570.987
Ostala tvrda bjelogorica	374.228	504.833
Meka bjelogorica	322.534	400.868
Jela	493.354	549.231
Smreka	289.237	121.661
Ostala crnogorica	151.756	188.754
UKUPNO	6.004.757	6.419.630

*Šumsko gospodarska osnova područja Republike Hrvatske za razdoblje 2016. - 2025.

Hrvatske šume d.o.o. proizvele su 6 milijuna m³ bruto drvene mase. Odstupanje po vrstama drveća u odnosu na prosječnu propisanu sječu u Šumskogospodarskoj osnovi područja Republike Hrvatske za razdoblje 2016. – 2025. godine prisutno je kod poljskog jasena. Veća sječa od prosječne propisane u količini od 169.365 m³ posljedica je sušenja poljskog jasena.

Izvršenje plana proizvodnje šumskih proizvoda

Plan proizvodnje šumskih proizvoda u 2017. godini ostvaren je u zadanim količinama. Proizvedeno je 5,2 milijuna m³ drvnih sortimenata, odnosno 1,3 % više nego je planirano. Vidljivo je povećanje proizvodnje prostornog drva u odnosu na planirano za 12 % .

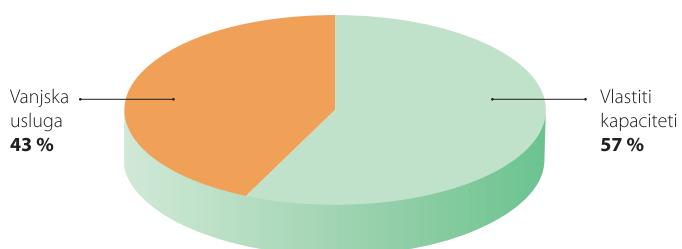
TABLICA 5. IZVRŠENJE PLANA PROIZVODNJE PO VRSTAMA DRVEĆA (neto masa)

VRSTA DRVEĆA	Plan proizvodnje m ³	Ostvarenje m ³
Hrast lužnjak	659.437	679.704
Hrast kitnjak	433.699	426.125
Bukva	1.892.018	1.869.420
Poljski jasen	367.919	365.915
Grab	415.033	388.851
Javor	42.014	44.670
Bagrem	33.650	41.553
Voćkarice	23.546	23.772
Ostala tvrda bjelogorica	207.376	228.092
Lipa	69.568	70.417
Joha	59.312	57.961
Topola	90.791	118.543
Ostala meka bjelogorica	50.091	53.478
Jela	407.391	429.570
Smreka	237.410	254.216
Bor	90.881	89.610
Ostale četinjače	14.173	18.191
UKUPNO	5.094.309	5.160.088

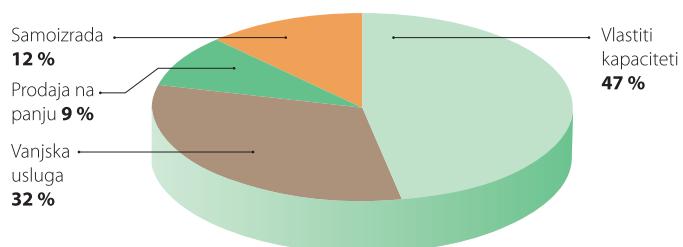
TABLICA 6. SJEĆA I IZRADA DRVNIH SORTIMENATA PO IZVRŠITELJIMA (m³)

Izvršitelji	Oblovina	Prostorno drvo	UKUPNO
Vlastiti kapaciteti	1.394.477	1.065.944	2.460.421
Vanjska usluga	676.371	964.798	1.641.169
Prodaja na panju	131.399	322.230	453.629
Samoizrada	2.044	602.825	604.869
UKUPNO	2.204.291	2.955.797	5.160.088

Udio privlačenje po izvršiteljima

Udio sjeće i izrade po izvršiteljima

Proizvodni radnici Hrvatskih šuma d.o.o. posjekli su i izradili 47 % drvnih sortimenata. Vanjska usluga na poslovima sječe i izrade zastupljena je s 32 %, za potrebe kućanstava u samoizradi je izrađeno 12 %, a na panju je prodano 9 % šumskih proizvoda.

U 2017. godini privučeno je 3,9 milijuna m³ drvnih sortimenata. Udio izvršenih radova na poslovima privlačenja i izvoženja drvnih sortimenata vlastitim kapacitetima iznosio je 57 %, što predstavlja povećanje od 2 % u odnosu na prethodnu godinu. Udio radova vanjskih izvođača iznosio je 43 %.

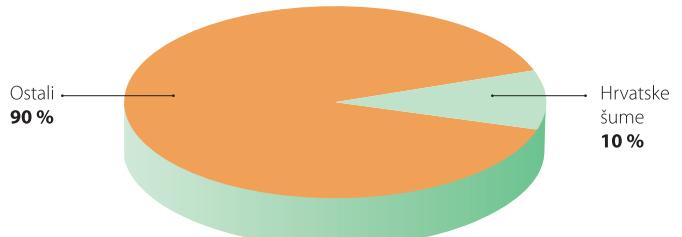
TABLICA 7. PRIVLAČENJE DRVNIH SORTIMENATA PO IZVRŠITELJIMA RADOVA (m³)

	Oblovina	Prostorno drvo	UKUPNO
Vlastiti kapaciteti	1.314.797	941.209	2.256.006
Vanjska usluga	722.303	956.518	1.678.821
UKUPNO	2.037.100	1.897.727	3.934.827

TABLICA 8. PRIJEVOZ DRVNIH SORTIMENATA PO IZVRŠITELJIMA RADOVA (m³)

	Oblovina	Prostorno drvo	UKUPNO
Hrvatske šume	251.746	276.743	528.489
Ostali	2.021.145	2.825.160	4.846.305
UKUPNO	2.272.891	3.101.903	5.374.794

Udio prijevoza po izvršiteljima

Ekologija i zaštita šuma

Zaštita šuma od biljnih bolesti i štetnika u 2017. godini

Šumarska struka u posljednjih nekoliko godina ne pamti ovako složenu problematiku vezanu uz zaštitu šuma od bolesti i biljnih štetnika.

Sukladno planu i potrebama za 2017. godinu Hrvatske šume d.o.o. provodile su mjere zaštite šuma od biljnih bolesti i štetnika u suradnji sa znanstvenicima Hrvatskog šumarskog instituta. Velike štete na drvnoj masi učinili su potkornjac te je šteta od smrekovih potkornjaka zabilježena na 184.709 m^3 , od jelovih potkornjaka na 16.679 m^3 te od borovih potkornjaka na 1.917 m^3 . Gljive roda *Phytophthora* napale su i oštetile 12.997 m^3 drvne mase bukve, uglavnom u bjelovarskoj podružnici.

1. Suzbijanje biljnih bolesti i štetnika

Hrastova mrežasta stjenica

- Aviotretiranje hrastovog savijača na 215 ha na području UŠP Zagreb.
- Hrastova mrežasta stjenica na površini od 442 ha, od čega 404 ha primjenom iz zraka na području UŠP Vinkovci.
- Šumski glodavci (miševi i voluharice) na površini od 2 tisuće ha na površinama u fazi obnove šuma na podružnicama Bjelovar, Karlovac, Koprivnica, Našice, Nova Gradiška, Osijek, Vinkovci, Požega, Sisak i Zagreb.

2. Suzbijanje korova

U šumama suzbijamo korove u situacijama kada nam oni čine prijetnju za podizanje mladih šumskega sastojina, dakle u fazi obnove šuma. To činimo kombinacijom mehaničkih i kemijskih

metoda. Usprkos velikim troškovima neminovna je i upotreba herbicida, naročito u radovima pripreme staništa te u njezi pomlatka i mladišta. U 2017. godini korove smo suzbijali herbicidima na površini od 2,5 tisuće ha.

Aktualna problematika i novosti u zaštiti šuma

Strani i invazivni šumski štetnici, prije svega kukci, sve su češći i brojniji na području Europe, a Republika Hrvatska ni po ovome nije izuzetak. Zbog obilja hrane i manjka prirodnih neprijatelja te odgovarajuće klime, neki od njih, šire se velikom brzinom.

Hrastova mrežasta stjenica (*Corythucha arcuata*) je invazivni štetnik autohton na sjevernoameričkom kontinentu gdje ne čini veće gospodarske štete, a u Hrvatskoj je prvi put primijećen na području Spačeve 2013. godine. Od tada se stjenica proširila na veći dio areala hrasta lužnjaka u Hrvatskoj, a predstavlja opasnost i za druge vrste hrastova i ostalog šumskog drveća. Obzirom da do nedavno nije činila veće štete, ne postoje dovoljno istraživanja u svijetu o ovoj vrsti, kao niti o načinima njenog suzbijanja. Kukac siše sokove u lišcu i uništava klorofil uzrokujući smanjenje asimilacijske površine i time direktno utječe na smanjenje vegetacijske perioade, otežava dozrijevanje žira, smanjuje debljinski prirast stabala i slabije opće zdravstveno stanje šuma.

U 2017. godini provedena su suzbijanja hrastove mrežaste stjenice insekticidima u klonskim sjemenskim plantažama, traktorskim atomizerima sa zemlje. Bitno je istaknuti pokusno suzbijanje hrastove mrežaste stjenice primjenom insekticida iz zraka na 404 ha na području UŠP Vinkovci, uz suradnju i podršku Šumarskog fakulteta. Hrvatske šume d.o.o. potpisale su ugovor sa Šumarskim fakultetom o petogodišnjem istraživačkom projektu pod nazivom "Utjecaj novog invazivnog stranog štetnika - hrastove mrežaste stjenice (*Corythucha arcuata* /Say, 1832/) na zdravstveno stanje, urod, morfološke značajke i klijavost žira u šumskim sastojinama i klonskim sjemenskim plantažama i iznalaženje rješenja za njeno učinkovito suzbijanje". Ovaj projekt Hrvatske šume d.o.o. financiraju vlastitim sredstvima.

Odumiranje poljskog jasena posljednjih je godina u pojačanom intenzitetu. Na istraživanju ovog fenomena već su dulji niz godina angažirani znanstvenici s Hrvatskog šumarskog instituta u Jastrebarskom i Šumarskog fakulteta u Zagrebu. Činjenica je da

je poljski jasen, kao vrlo važna gospodarska i ekološka vrsta u Hrvatskoj koja zauzima specifična staništa, do prije desetak godina bio izuzetno vitalna šumska vrsta, koja se obnavljala bez većih problema.

Značajne klimatske promjene direktno su utjecale na zdravstveno stanje jasena kroz poremećeni nivo podzemnih voda uslijed dugih sušnih razdoblja ili dugotrajnih poplava te natprosječnih godišnjih temperatura. Pretpostavka je da je glavni krivac za padanje jasena u cijeloj Europi, pa tako i u Hrvatskoj, pojava patogene gljive *Hymenoscyphus fraxineus* (T. Kowalski), u javnosti poznatije kao *Chalara fraxinea*. Ova gljiva napada i ostale vrste jasena (obični, gorski), no u Hrvatskoj čini najveću štetu upravo na poljskom jasenu, koji je trenutno najugroženija vrsta drveća u Hrvatskoj. Zbog ozbiljnosti situacije, Hrvatske šume d.o.o. su od Šumarskog fakulteta naručile istraživanje o prisutnosti gljive *Chalara* na šumskom reproduksijskom materijalu, sjemenu i određenim šumskim sastojinama.

Potkornjaci u posljednjih nekoliko godina predstavljaju veliku opasnost za šume, najviše četinjače. Život provode ispod kore drveta pa otuda i naziv potkornjaci. Prvenstveno napadaju fiziološki slabija, manje otporna stabla. Nakon velikog ledoloma u Gorskem kotaru 2014. godine te narušene otpornosti šume odnosno brojnih fiziološki oslabljenih stabala, došlo je do eksplozije brojnosti smrekovih potkornjaka. Zbog svoje brojnosti, napadaju i potpuno zdrava stabla. Smreka je zbog toga bila ozbiljno ugrožena, no Hrvatske šume d.o.o. su provedbom vrlo intenzivnih sanitarnih sječa i sanacijom stradalih površina situaciju stavile pod kontrolu i zaustavile širenje štetnika. Nova opasnost koja sada prijeti je pojava **jelovog potkornjaka** kao posljedica velikog vjetroloma krajem prosinca 2017. godine u kojem je, na području Gorskog kotara, stradalo oko 500 tisuća m³ drvene mase, prvenstveno jele.

Zamijećeno je i sušenje borovih stabala. Ponajviše se suši alepski bor, no pojačano je i sušenje crnog te običnog bora na području Dalmacije. Uzrok je i štetno djelovanje borovih potkornjaka, kod kojih prednjači svojom povećanom brojnošću **mediteranski potkornjak** (*Orthotomicus erosus*). Ovo je naša autohtona vrsta insekta koja je do sada razvijala dvije generacije godišnje i nije predstavljala problem za opstojnost vrsta na kojima obitava. Nakon tri uzastopne vrlo tople godine te izostankom niskih zimskih temperatura, ovaj potkornjak razvija i do sedam generacija godišnje te je svojom brojnošću postao prava opasnost za naše mediteranske šume. Hrvatske šume nabavile su za područje UŠP Split 50 feromonskih klopki i feromone kojima će se u 2018. godini pratiti pojava, brojnost i vrste potkornjaka na ovom području, s ciljem održivanja optimalnih aktivnosti na sprečavanju širenja borovih potkornjaka.

Uzročnici oštećenja šuma i praćenje oštećenosti

Glavni uzročnici oštećenosti šuma su onečišćenje zraka, vode i tla, promjena prirodnih značajki vodnoga režima zbog tehničkih,

a poglavito hidrotehničkih zahvata u nizinskim šumama, nepovoljne klimatske prilike, posebice suša te kukci i biljne bolesti.

Od 1987. godine Hrvatska sudjeluje u Međunarodnom programu procjene i motrenja učinaka zračnog onečišćenja na šume.

Motrenje se provodi na internacionalnoj mreži točaka Razine 1 (bioindikacijske točke razmaka 16 km) i plohami Razine 2 (stalne plohe intenzivnog motrenja) te na nacionalnoj mreži točaka razmaka 4 km. Ključnu ulogu u Programu ima praćenje stanja oštećenosti šuma putem vizualne procjene osutosti krošanja. Značajno oštećenim stablom smatra se ono kod kojeg je osutost krošnje veća od 25 %.

Procjena stanja oštećenosti cijelokupnog šumskog ekosustava u 2017. godini utvrdila je prosječno smanjenje značajne osutosti krošnja u odnosu na zadnje tri godine.

Problemi koje smo prethodno naveli u vidu pojave novih invazivnih štetnika, za sada su se direktno reflektirali jedino kod poljskog jasena, dok npr. kod napada hrastove mrežaste stjenice na hrastu lužnjaku još uvijek ne bilježimo trend povećane osutosti krošnja.

Prikupljeni podaci pokazuju da je **alepski bor** trenutno naša najmanje oštećena vrsta s 14 % značajno oštećenih stabala, a odmah iza njega nalazi se bukva s 15 % značajno oštećenih stabala.

Najoštećenija vrsta u Hrvatskoj godinama je bila **jela** čiji se trend oštećenosti nije značajno mijenjao. Međutim, prema praćenju iz 2017. godine najoštećenija vrsta postao je **poljski jasen** kod kojeg je zabilježeno 75 % značajno oštećenih stabala. Taj podatak posebno zabrinjava kada se uzme u obzir da je jasen prije deset godina bio uz bukvu naša najzdravija vrsta sa samo 8 % značajno oštećenih stabala, da bi u posljednjem desetljeću postotak oštećenih stabala porastao na zabrinjavajućih 75 %.

Zaštita šuma od požara

Zaštiti šuma od požara kao i prethodnih godina poklanjala se posebna pozornost jer su požari najveća opasnost za šume i šumsko zemljiste u Republici Hrvatskoj.

U cilju protupožarne preventive, a u skladu sa zakonskim i podzakonskim aktima, izvršeni su mnogi radovi (projektiranje protu-

požarnih projekta s elementima šumskih cesta, uspostavljanje motriteljsko-dojavne službe, izrada i održavanje promatračnica, izrada i održavanje protupožarnih projekta, postava znakova upozorenja, radovi na suzbijanju požara, čuvanje šuma od požara, promidžbene aktivnosti) te je utrošeno 69 milijuna kuna.

Tijekom 2017. godine evidentirano je 328 požara koji su opožarili 48.543 ha šuma, šumskog i ostalog zemljišta, u vlasništvu Republike Hrvatske i privatnih šumovlasnika, te poljoprivrednih površina. Po broju šumskih požara ovo je bila godina s iznadprosječnim brojem požara (328 požara u odnosu na prosječnih 273 godišnje u proteklih 26 godina). Opožarena površina od 48.543 ha daleko nadmašuje godišnji prosjek koji iznosi 14.300 ha. U požarima su najviše stradale površine na kršu (99 %) te državne šume koje su opožarene na 85 % površine, u odnosu na 7 % opožarenih privatnih šuma i 8 % poljoprivrednih površina. U smislu opasnosti po ljude i imovinu, ovo je bila jedna od najzahtjevnejših godina za gašenje požara, kako u Hrvatskoj tako i u Europi. Veliku ulogu u širenju požara odigrale su vrlo visoke temperature i suša u ljetnim mjesecima, kao i vjetar koji je širio požar i otežavao gašenje.

Gospodarenje otpadom

Temeljem Zakona o održivom gospodarenju otpadom, i Pravilnika o gospodarenju otpadom, Hrvatske šume d.o.o. skladište vlastiti proizvodni otpad na mjestu nastanka, odvojeno po vrstama.

Sve organizacijske jedinice Hrvatskih šuma d.o.o. za svaku vrstu otpada vode Očeviđnik o nastanku i tijeku otpada te ga u roku najduže do godinu dana od njegova nastanka predaju pravnoj osobi koja obavlja djelatnost gospodarenja otpadom.

Sve organizacijske jedinice koje privremeno skladište vlastiti proizvodni otpad u količini većoj od 150 tona neopasnog otpada, odnosno 200 kg opasnog otpada, upisane su u Očeviđnik osoba koje skladište vlastiti proizvodni otpad te izrađuju Plan gospodarenja otpadom proizvođača otpada ako stvaraju 200 kg ili više opasnog otpada godišnje na određenoj lokaciji.

Organizacijske jedinice koje proizvode 0,5 t i više opasnog otpada godišnje ili 20 t i više neopasnog otpada godišnje, svoje podatke dostavljaju u Registar onečišćavanja okoliša, a svu dokumentaciju vezano za gospodarenje otpadom čuvaju najmanje pet godina.

TABLICA 9. PRIKAZ OPOŽARENIH POVRŠINA PREMA UZGOJNOM OBLIKU I VLASNIŠTVU

Uzgojni oblik	MEDITERANSKI KRŠ			KONTINENT			UKUPNO
	Državne površine	Privatne površine	Ukupno	Državne površine	Privatne površine	Ukupno	
	ha	ha	ha	ha	ha	ha	
Visoka šuma četinjača	1.125	270	1.395	24	0	24	1419
Visoka šuma listača	1.259	376	1.635	200	2	202	1837
Srednja šuma	47	0	47	0	31	31	79
Panjače	3.480	83	3.563	13	16	29	3592
Šikare i šibljaci	20.063	1.494	21.557	68	2	70	22.046
Makija	1.825	200	2.025	0	0	0	1605
Garig	718	22	740	0	0	0	740
Neobraslo šumsko zemljište	11.461	898	12.359	201	0	201	12.560
Plantaže i kulture	558	0	558	55	0	55	613
Poljoprivredno zemljište	72	3.962	4.034	1	17	18	4052
UKUPNO	40.608	7.305	47.913	562	68	630	48.543

Izvršena njega borove sastojine u svrhu protupožarne zaštite-šumarija Zadar

Sjemenarstvo i rasadničarstvo

Sakupljeni žir u šumariji Otok

Sjemenarstvo sve više postaje ključna djelatnost Društva, posebno u svjetlu klimatskih promjena i globalne prijetnje šumama. Pravovremeno sakupljenim i uskladištenim šumskim reproduktivskim materijalom možemo uspješno premostiti vrijeme između obilnih uroda šumskega svojstva koje su garancija prirodne obnove kvalitetnih šuma. Gledajući 2017. godinu u cjelini, možemo reći da je to bila godina osrednjeg uroda. Hrast lužnjak, naša gospodarski najvažnija šumska vrsta, urodom je značajno podbacila, a količine sakupljenog žira bile su dostaće za tek nešto više od polovice planskih potreba. Iskorišten je vrlo dobar urod poljskog jasena, a sakupljena masa plodova uz zavidnu upotrebu vrijednost osigurat će proizvodnju jasenovih sadnica za slijedeće dvije do tri godine. Kasni mraz, koji je zadnjih nekoliko godina redovna pojava, jedan je od glavnih uzroka što uroda obične bukve i divlje trešnje nije bilo. Izostanak uroda hrasta lužnjaka na području UŠP Vinkovci, već drugu godinu za redom, povezan je s pojmom i naglim širenjem hrastove mrežaste stjeline koja postaje globalni problem pri obnovi lužnjakovih sastojina. Crni orah i europski pitomi kesten imali su standardni urod dok su crna joha, crni, obični i brucijski bor u 2017. godini imali jako slab urod. Kod obične jеле on je potpuno izostao. U priobalju solidno je rodio hrast medunac, hrast cer, alepski te primorski bor dok je urod pinije bio zanemarujuće malen. Iako je smreka u opasnosti zbog najeze potkornjaka, u 2017. godini bilježimo njezin dobar urod.

Rasadničarstvo

Danas je sve više šumskih područja u kojima je ograničena mogućnost prirodne obnove. Znatno su narušeni ekosustavi bilo zbog antropogenog utjecaja ili pak klimatskih promjena. Svesnost Hrvatskih šuma d.o.o. o novonastaloj situaciji i sve većoj potrebi za kvalitetnim sadnim materijalom rezultirala je većim investicijskim ulaganjem u tehnologiju rasadničarske proizvodnje. Za rasadnik Drnje, odobrena je velika investicija i započeta gradnja tehnološke zgrade za kontejnersku proizvodnju sadnica bjelogorice, te izgradnju prostora za kontejnere. U rasadnicima Zdenački Gaj i Višnjevac izvršena je sanacija bazena za navodnjavanje. Nabavljeni su novi priključci za vađenje sadnica i podrezivanje korijena za rasadnike Lukavec, Černik i Zalužje, a u rasadniku Frančeskiša proširen je prostor za kontejnere. Šumske sadnice proizvedene su u 21 rasadniku, te u rasadniku Piket d.o.o. Tijekom

godine izvršena je sjetva 105 tisuća kg sjemena bjelogorice i 60 kg sjemena crnogorice. Od bjelogoričnih vrsta posijano je najviše žira hrasta lužnjaka, a od crnogoričnih vrsta sjeme crnog bora. Postavljena je nova proizvodnja sadnica topola i vrbe. Pored navedenih vrsta zasijano je i sjeme hrasta kitnjaka, poljskog jasena, bukve, crne johе te u manjoj količini sjeme trešnje, pitomog kestena, crnog oraha, divlje kruške i jabuke te bagrema. Od crnogoričnih vrsta zasijana je još smreka, jela, primorski i alepski bor.

U 2017. godini iz rasadnika Hrvatskih šuma d.o.o. isporučeno je ukupno 8,77 milijuna šumskih sadnica, 107.000 ukrasnih sadnica, te oko 7.700 božićnih drvaca što je značajni porast u odnosu na dosadašnje godine. Najveća količina isporučenih šumskih sadnica koristi se u biološkoj obnovi šuma kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o. pri čemu je najviše zastupljen hrast lužnjak i poljski jasen, a slijede ih bukva i kitnjak. Od crnogoričnih vrsta najviše se isporučuje crni bor kao vrsta koja se najviše sadi u krškom i prebornom području.

Napravljen je prijedlog novog, boljeg organizacijskog oblika rasadničarstva. Svrha navedenog je specijalizacija rasadnika za određenu vrstu proizvoda, povećanje kvalitete i kvantitete proizvoda, brendiranje proizvoda kao što je hrast lužnjak, a time zadovoljenje domaćih potreba za sadnim materijalom i mogućnost izlaska na vanjska tržista.

Sa sadnicama koje proizvodimo u rasadnicima Hrvatskih šuma d.o.o. i koje će se posaditi kao pomoć prirodi da svlada svoje teškoće prirodne obnove, udahnjujemo novi život našim šumama.

Bukva u rasadniku Frančeskiša

EU fondovi

Hrvatske šume d.o.o. su u 2017. godini nastavile rad na pripremi i provedbi projekata sufinanciranih sredstvima iz EU fondova.

Kao prihvatljiv korisnik za dodjelu bespovratnih sredstava Hrvatske šume d.o.o. pripremili su i prijavile projekte iz Programa ruralnog razvoja Republike Hrvatske za razdoblje 2014. – 2020. za tip operacije 4.3.3. Ulaganje u šumsku infrastrukturu i započele provedbu za tip operacije 8.5.1. Konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura. Za navedene tipove operacija intenzitet javne potpore po projektu iznosi 100 % od ukupnih prihvatljivih sredstava.

Projekt "Izgradnja primarnih šumskih prometnica u GJ Javornik – Tisov vrh" pripremljen je i prijavljen na natječaj u prosincu 2017. godine te se očekuju rezultati evaluacije projekta. Ukupna prijavljena vrijednost projekta iznosi 8,6 milijuna kuna, a najviša vrijednost javne potpore može iznositi 7,6 milijuna kuna. Projek-

tom je planirana izgradnja šumskih prometnica u šumariji Korenica u ukupnoj dužini 19,61 km. Rok za provedbu projekta je tri godine od dana primitka Odluke o dodjeli sredstava.

Za projekte "Konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura" prijavljene u listopadu 2016. godine Agencija za plaćanja u poljoprivredi, ribarstvu i ruralnom razvoju donijela je u kolovozu 2017. godine Odluke o dodjeli sredstava za 13 projekata ukupne vrijednosti 9,1 milijuna kuna. Time počinje teći rok od tri godine za provedbu prijavljenih radova konverzija. Hrvatske šume d.o.o. su uz početak provedbe odobrenih projekata započele i odabir površina i pripremu Planova konverzija za sljedeći Natječaj za provedbu operacije 8.5.1. Konverzija degradiranih šumskih sastojina i šumskih kultura.

Iz predpristupnog fonda IPA, Hrvatske šume d.o.o. su u 2017. godini provodile dva projekta: projekt *ForestEye* s partnerima iz Republike Bosne i Hercegovine i projekt *ForestFlow* s partnerima iz Republike Srbije.

ForestEye projekt prijavljen je na IPA CBC HR-BiH 2007. – 2013. te je odobren za 85 % EU sufinanciranja. Provedba projekta započela je 10. ožujka 2015., a završena je 9. ožujka

2017. Cilj projekta je bilo poboljšanje kvalitete života u pograničnom području Splitsko-dalmatinske županije (Park prirode Biokovo) i Hercegbosanske županije, smanjenjem šteta odnosno rizika od prirodnih katastrofa izazvanih šumskim požarima, te povećanjem socijalne kohezije u lokalnim zajednicama kroz zajedničke akcije i podizanje svijesti kampanjama za zaštitu i očuvanje okoliša i poticanjem održivog korištenja prirodnih resursa. Ukupna vrijednost projekta iznosi 651,5 tisuća eura. Glavni rezultati projekta su uspostavljanje prekograničnog protupožarnog interventnog tima i kreiranje akcijskog plana, uspostavljanje edufoto centra i edukativno rekreativnih staza te edukacija i podizanje svijesti. Internet stranica projekta je: www.foresteye.eu.

Projekt *ForestFlow* su Hrvatske šume d.o.o., kao vodeći partner, u suradnji s tvrtkom Vojvodinašume (SRB), Hrvatskim vodama, Javnim vodoprivrednim poduzećem Vode Vojvodine, Institutom za razvoj i međunarodne odnose i Institutom za nizinsko šumarstvo i okoliš (SRB) prijavili na otvoreni poziv u sklopu Programa IPA CBC HR-SRB 2007. – 2013. Ugovor o dodjeli bespovratnih sredstava između Hrvatskih šuma d.o.o. i Agencije za regionalni razvoj RH potpisana je 29. srpnja 2016., a provedba projekta započela je u kolovozu 2016. te će trajati dvije godine. Ciljevi projekta su obnoviti kanale za odvodnju i pristupne puteve savskom nasipu, obnoviti jelensku populaciju, uspostaviti prekogranično partnerstvo s ciljem zaštite od poplava i očuvanja divljači te podići svijest javnosti o opasnostima od elementarnih nepogoda. Ukupna vrijednost projekta iznosi 1,4 milijuna eura, od toga je 85 % EU sufinanciranje. Internet-stranica projekta je: www.forestflow.eu.

Hrvatske šume d.o.o. su tijekom 2017. godine provodile iz programa Interreg V-A Program suradnje Mađarska-Hrvatska 2014. – 2020. dva projekta – *Oak protection* i *Red faith*.

Projekt *Oak protection* financira se iz Europskog fonda za regionalni razvoj iz programa Interreg V-A Program suradnje Mađarska-Hrvatska 2014. – 2020. Hrvatske šume d.o.o. sudjeluju kao partner, a nositelj projekta je mađarska šumarska tvrtka Mecsekerdő Zrt. Projekt za cilj ima zaštitu hrasta lužnjaka u pograničnom području Hrvatska-Mađarska, kartiranje i suzbijanje invazivnih vrsta koje ugrožavaju pomlađivanje prirodnih hrastovih sastojina, uspostava zajedničkog sustava praćenja nivoa podzemnih voda s obje strane rijeke Drave. Za provedbu projekta ukupno je odobreno 638,6 tisuća eura, a od toga je 85 % EU sufinanciranje. Provedba projekta započela je 1. rujna 2017., a predviđeno trajanje je 20 mjeseci.

Projekt *Red faith* započeo je 1. listopada 2017. godine i trajat će 20 mjeseci. Vodeći partner na projektu je Baranya Megyei Önkormányzat iz Pečuha dok su partneri na projektu Mecsekerdő ZRT iz Pečuha te Hrvatske šume d.o.o. i Fakultet za odgojne i obrazovne znanosti Sveučilišta J. J. Strossmeyera u Osijeku. Ukupna vrijednost projekta iznosi 485,4 tisuće eura od kojih EU sufinancira 412,6 tisuća eura. Projektom će se analizirati postojeće regulative i metode u monitoringu šumske vegetacije i dostupne tehnologije zračnog snimanja. Izvršit će se nabava dronova, zračno snimanje šumskih površina, evaluacija i integracija snimlje-

nog, te odabrati metodologija koja će odgovarati potrebama partnera. Unaprijedit će se i stručnost korisnika na temelju rezultata analiza i podići svijest o značenju šuma i rada u šumi.

Unutar Operativnog programa Konkurentnost i kohezija 2014. – 2020. Hrvatske šume d.o.o. su prihvatljiv korisnik za specifični cilj 6ii3 "Razminiranje, obnova i zaštita šuma i šumskog zemljишta u zaštićenim i Natura 2000 područjima" za koji ukupna planirana alokacija iznosi 50 milijuna eura. U okviru navedenog cilja Hrvatske šume d.o.o. su tijekom 2017. nastavile s potrebnim pripremnim aktivnostima za završetak projektne dokumentacije za projekt "Razminiranje, obnova i zaštita šuma i šumskog zemljишta u zaštićenom i NATURA 2000 područjima u dunavsko-dravskoj regiji – Naturavita".

Zaštita na radu

Nabavljena je osobna zaštitna oprema u vrijednosti od 14,1 milijun kuna.

Zaštita na radu je sastavni dio organizacije rada i izvođenja radnog procesa, a kao organizirano djelovanje obuhvaća sustav pravila koja se primjenjuju sukladno Zakonu o zaštiti na radu i drugim propisima, primjenom pravila zaštite na radu te naređenih mjera i uputa poslodavca. Hrvatske šume d.o.o. izradile su sustav praćenja i provođenja mjera zaštite na radu kojima se uz humani čimbenik izražava i onaj ekonomski. Uvidjevši veliku važnost provođenja mjera zaštite na radu u svim poslovnim procesima, Hrvatske šume d.o.o. kontinuirano rade na provođenju projekta "Unapređenje funkcije zaštite na radu u Hrvatskim šumama d.o.o.". U protekloj godini izvršavane su sve propisane i preuzete obveze koje proističu iz Zakona o zaštiti na radu, Zakona o zaštiti od požara te drugih propisa koji uređuju djelokrug zaštite na radu. Redovno je provođena suradnja sa službama na terenu kao i sastanci Odbora zaštite na radu. Samostalno su izrađene i ažurirane Procjene rizika te su prema njima usklađena postupanja. Izrađeni su planovi evakuacije i spašavanja te obavljene vježbe na svim organizacijskim jedinicama. Prema Zakonu o zaštiti na radu izvršen je izbor i osposobljavanje povjerenika radnika za zaštitu na radu, završene su pripreme za izradu novog Pravilnika o zaštiti na radu u Hrvatskim šumama d.o.o., revidiranje

Uputa za rad na siguran način te pripreme za izradu informatičkog programa praćenja evidencija iz zaštite na radu. U 2017. godini izvršeno je 166 stručnih osposobljavanja, 430 osposobljavanja ovlaštenika poslodavca, 8 osposobljavanja povjerenika radnika. Osposobljavanje za rad na siguran način prošao je 1.751 radnik, a osposobljavanja iz zaštite od požara njih 417. U 2017. godini izvršeno je 808 nadzora zaštite na radu s uočenih 287 nepravilnosti. Također je izvršeno 202 nadzora iz zaštite požara uz 39 nepravilnosti.

Nabavljena je osobna zaštitna oprema u vrijednosti od 14,1 milijun kuna.

Izvršavanje zakonom propisanih aktivnosti i ciljeva projekta, Hrvatske šume d.o.o. uspjele su postići i zadržati, uz manja odstupanja, pozitivne trendove smanjenja broja ozljeda na radu, broja smrtnih slučajeva, broja profesionalnih oboljenja i svih ostalih štetnih posljedica koje se vežu na njih. Tijekom 2017. godine zabilježeno je 210 ozljeda na radu te 18 profesionalnih oboljenja. Iako statistički gledano nije bilo smrtnih slučajeva, jedna teška ozljeda na radu naknadno je, na žalost, završila smrtnom posljedicom.

Provođenje mjera zaštite na radu i poštivanje propisa značajno je poboljšano te je svijest radnika i ovlaštenika poslodavca u pogledu primjene mjera zaštite na radu znatno porasla. Kako bi zadržali ovaj povoljni trend u narednom razdoblju, i dalje ćemo zajedno sa svim zaposlenicima raditi na ciljanim preventivnim akcijama, edukacijama i osposobljavanjima, poboljšanju osobnih zaštitnih sredstava i opreme te kontrolirati sredstva rada i donijeti novi Pravilnik o zaštiti na radu u Hrvatskim šumama d.o.o.

Broj ozljeda na radu (n)

Broj izrađenih jedinica po ozljedi na sjeći i izradi

Prodaja

Hrvatske šume d.o.o. u 2017. godini ostvarile su prodaju od 5,4 milijuna m³ drvnih sortimenata i za to ostvarile prihod od 1.641,9 milijuna kuna.

Struktura prodanih šumskih proizvoda po grupama sortimenta je:

TABLICA 10. PRODAJA U 2017. GODINI

Sortiment	Količina (m ³)	Vrijednost (tis. kuna)
Oblovina	2.272.077	1.117.682
Prostorno drvo	3.106.967	524.181
UKUPNO	5.379.044	1.641.864

Prema načinima prodaje u 2017. putem ugovora s domaćim drvoprerađivačima prodano je 2,1 milijuna m³ odnosno 93 % ukupne prodaje trupaca. Na domaćim nadmetanjima realizirana je prodaja od 120.273 m³ (5,3 %), a inozemni kupci ostvarili su 22.280 m³ (1 %). Na blagajni za osobne potrebe građana prodano je trupaca u količini od 25.794 m³ (1 %).

Prodaja putem ugovora vršena je na osnovu godišnjih i srednjo-ročnih Okvirnih ugovora koji su potpisani s kupcima trupaca koji su se javili i zadovoljili kriterije dane u Javnom pozivu za prodaju trupaca. Količine po kupcima za ugovor raspoređene su na način, da se kupcima s višim stupnjem finalizacije proizvoda osigurava veća količina trupaca (članak 2.II.1). Tako se za proizvodnju namještaja osiguralo 100 % potrebnih količina. Za potrebe poduzeća u domeni primarne prerade drva odnosno pilanama po ugovoru, količina trupaca definirana je na razini kupnje u prethodnom razdoblju (članak 2.II.2), čime je osigurana opstojnost istih.

TABLICA 11. PRODAJA PUTEM UGOVORA

Kategorija	F/F-I	F-II/L	I - III	Ukupno
Članak 2.II.1 Finalisti	118.430	130.849	1.399.591	1.648.870
Članak 2.II.2 Pilanari	8.497	7.758	467.340	483.595
Članak 2.II.4 i 5 Ostali	7.530	10.767	103.166	121.463
UKUPNO	134.457	149.374	1.970.097	2.253.928

Prodajna politika u 2017. godini poticala je drvoprerađivače i kupce prema većoj finalizaciji odnosno stvaranju veće dodane vrijednosti i zapošljavanja većeg broja radnika. U tu svrhu u prosincu je s Udruženjem drvoprerađivača pri Hrvatskoj gospodarskoj komori potpisano Pismo razumijevanja za ugovaranje okvirnih i godišnjih ugovora za kupoprodaju trupaca kojim se određuje transparentna raspodjela drvnih trupaca svakom izvođaču.

Lovstvo i turizam

U tijeku 2017. godine Hrvatske šume d.o.o. gospodarile su s 27 državnih otvorenih i ograđenih lovišta te uzgajališta divljači. Površina otvorenih lovišta iznosi 304.057 ha, ograđenih lovišta 4.140 ha i uzgajališta divljači 1.955 ha. Sveukupna površina lovišta kojima gospodare Hrvatske šume d.o.o. iznosi 310.152 ha.

Pravo gospodarenja lovištima i uzgajalištima divljači Hrvatske šume d.o.o. ostvaruju temeljem Ugovora o povjeravanju izvršavanja prava lova, sklopljenih na vremenski period od trideset lovnih godina. Na temelju spomenutih Ugovora Hrvatske šume d.o.o. Republici Hrvatskoj podmiruju lovozakupninu u iznosu 1,8 milijuna kuna.

**TABLICA 12. MATIČNI FOND DIVLJAČI 2017. GODINE,
U LOVIŠTIMA/ UZGAJALIŠTIMA**

Vrsta divljači	Matični fond
Jelen obični	2.540
Jelen lopatar	370
Srna obična	2.770
Divokoza	415
Muflon	320
Divlja svinja	2.780
Smeđi medvjed	350
Obični zec	560
Fazan	900
Divlja patka	840
Ostala sitna divljač	2.390

Hrvatske šume d.o.o. kao najveći lovovlaštenik u Republici Hrvatskoj svakodnevno promoviraju princip održivog gospodarenja te integralni pristup u gospodarenju šumama i lovištima. Takav način gospodarenja temeljni je čimbenik očuvanja stabilnosti i bioraznolikosti složenih šumskih ekosustava.

Prihrana i prehrana u lovištima i uzgajalištima divljači

Svjesni činjenice da živimo u vremenima velikih klimatskih promjena te da divljač i ostale životinjske vrste trebaju pomoći u ekstremnim vremenskim uvjetima. Hrvatske šume d.o.o. tijekom jedne lovne godine iznesu u hranilišta 3.000 tona razne hrane za divljač te preko 30 tona mineralnih soli.

Da bi divljač i ostale životinjske vrste tijekom vegetacijske sezone imale dodatnu prehranu, zasijali smo različitim poljoprivrednim kulturama oko 120 ha te održavali livade i pašnjake na površini od 700 ha.

Veliki europski grabežljivci

Ponosni smo na činjenicu da u šumama Gorskog kotara, Like i Velebita žive sva tri velika europska grabežljivca, smeđi medvjed, vuk i ris. Sve tri vrste pod nekim su oblikom zaštite. Sa smeđim medvjedom gospodari se na temelju "Nacionalnog plana gospodarenja smeđim medvjedom u Republici Hrvatskoj" što uključuje i redovan godišnji odstrel.

Lovni turizam

Lov predstavlja veoma važan segment u razvoju turizma u kontinentalnoj ponudi Hrvatske. Hrvatske šume d.o.o. u tom segmentu zauzimaju istaknuto mjesto koje se odlikuje atraktivnim lovnim područjima i raznolikom ponudom odstrela divljači te stručnom organizacijom lova. Lovišta Hrvatskih šuma d.o.o. s visokom trofejnom strukturu divljači te kvalitetnom uslugom u lovištima (organizacija lova, lovnotehnički i lov nogospodarski objekti, prijevoz po lovištima) kao i kvalitetnom ugostiteljskom uslugom osnovni su preduvjeti za razvoj lovog turizma.

Ugostiteljska djelatnost

Lovcima, planinarima, šetačima, izletnicima i svim drugim ljubiteljima prirode, Hrvatske šume d.o.o., pružaju ugostiteljske usluge smještaja te hrane i pića u prirodnim okruženjima i u blizini lovišta. Smještaj je moguć u lovačkim i planinarskim domovima, pansionima, apartmanima, sobama i kućama za odmor.

- lovački domovi: Kunjevci, Spačva i Merolino (UŠP Vinkovci); Zlatna greda, Čošak šume, Monjoroš i Kondrić (UŠP Osijek); Đedovica i Fazanerija (UŠP Našice); Lovačka kuća Babinac (UŠP Bjelovar); Čambina (UŠP Koprivnica); Brezovica i Cerovljani (UŠP Sisak); Opeke (UŠP Zagreb); Muljava (UŠP Karlovac); Lividraga, Smrekova draga, Litorić i Tučka plana (UŠP Delnice); Ubaš (UŠP Buzet); Radinje (UŠP Nova Gradiška);
- pansioni Lovački (UŠP Delnice) i Peski (UŠP Koprivnica).
- apartmani i sobe Šumarske kuće i Muzeja šumarstva (UŠP Senj)
- planinarski dom Jankovac (UŠP Našice)
- kuće za odmor Jarčevac i Mačkovac (UŠP Osijek) te Sokolić (UŠP Buzet)

Ostala turistička ponuda

Našim gostima za rekreaciju i aktivni odmor nudimo poučne šumske staze, planinarske staze, biciklističke rute, te prirodne ljetopote. Za učenike osnovnih škola nudimo organizaciju programa "Škola u šumi, šuma u školi".

Turistička agencija Hrvatske šume Tours bavi se prodajom lovno-turističkih usluga, lovno-turističkih paket aranžmana te nudi poslovnu suradnju u okviru lovnih i turističkih usluga Hrvatskih šuma d.o.o.

Turistička agencija Hrvatske šume Tours,
ID COD: HR-AB-01-080251008

e-mail: tours@hrsume.hr
tel: +385(0)14804-231
faks: +385(0)14804-241

Otkrijte svoj šumski raj!

Turistički objekti Hrvatskih šuma d.o.o.

Lovački dom Zlatna greda – Smješten u neposrednoj blizini Kopačkog rita, u jednom od najpriznatijih lovišta u Europi, do sada je ugostio brojne goste koji su ostali oduševljeni vrhunskom gastronomskom ponudom i mirom netaknute prirode koja ga okružuje. Mogućnosti za posjetitelje su nebrojene, od promatranja ptica, biciklizma, veslanja, ribolova, lova i sl., a nisu daleko niti glasoviti vinski podrumi Baranje.

Kontakt: +385(0)317818384

Lovački dom Muljava – U gustim bukovim šumama iznad Vojnića, u srcu Petrove gore, naći ćete na Lovački dom Muljava. Gastronomска ponuda privlači brojne goste, a specijaliteti su jela od divljači, jela s roštiljem i ražnja. Posebni specijalitet su spektakularne palačinke sa šumskim voćem i sladoledom. Muljava je, prije svega, omiljeno obiteljsko izletište, s lijepo uređenim dječjim igralištem te dvije poučne staze prilagođene kako djeci, tako i osobama s posebnim potrebama. Pet kilometara od doma nalazi se ornitološki rezervat Petrovac, a svakako je vrijedno posjetiti i grob posljednjeg hrvatskog narodnog kralja Petra Svačića.

Kontakt: +385(0)98456378; 098/447596

Lovački dom Kunjevci – Nedaleko od Vinkovaca na cesti prema Županji, Lovački dom Kunjevci nudi gostima jedinstvenu ponudu u Hrvatskoj. Svako jutro na livadi ispred doma, okuplja se krdo srna na ispaši koje posjetitelji mogu mirno promatrati s prozora svojih soba.

Restoran nudi specijalitete od divljači i slavonske specijalitete te brojna priznata slavonska vina, a 2017. godine ušao je na listu 100 najboljih hrvatskih restorana. Grad Vinkovci je udaljen svega 4 kilometra, a posjetitelji mogu uživati u šetnji među stoljetnim hrastovima nadaleko poznatog spačvanskog baze na.

Kontakt: +385(0)98441553; 032/336190;
ld-kunjevci@hrsume.hr

Pansion Lovački, Delnice – Smješten povrh delničkog gradskog parka. Pansion Lovački savršena je ishodišna točka za brojne turističke atrakcije kojima je Gorski kotar obdaren. Nacionalni park Risnjak, Zeleni vir, Golubinjak, Lokve, Fužine, Mrkopalj, Begovo Razdolje, sve te atrakcije nalaze se na pola sata vožnje od Lovačkog. Naravno, specijaliteti restorana su lovački, kako i dolikuje istoimenom ugostiteljskom objektu.

Kontakt: +385(0)992174290; 051/812440;
lovacki-delnice@hrsume.hr

Planinarski dom Jankovac – Skriven u najljepšem kutku Parka prirode Papuk, dolini s dva prekrasna jezera, 30-metarskim slapom i brojnim špiljama od kojih je jedna vječno počivalište grofa Jankovića. Osim smještajnih kapaciteta, prilagođenih grupama planinara, pojedincima, obiteljima s malom djecom, tu je i prekrasni bungalov koji se nalazi na svega sto metara od slapa Skakavac. Restoran planinarskog doma Jankovac svojim menijem privlači goste širom Hrvatske i inozemstva.

Kontakt: +385(0)338987015

Lovački dom Peski – Đurđevački kraj poznat je po pernatoj divljači, a nedaleko od pansiona nalazi se i fazanerija. Samim time, jela spravljena od pernate divljači mamac su za slado-kusce koji uz jela i pića, uživaju i u prekrasnom pogledu s terase restorana. Đurđevački kraj idealan je za lov, ribolov, biciklizam, promatranje ptica, a nekoliko zanimljivih prirodnih ili kulturnih fenomena, poput najveće hrvatske pustinje i sela podravskih "naivaca" Hlebinama, zovu znatiželjne izletnike u posjet Podravini.

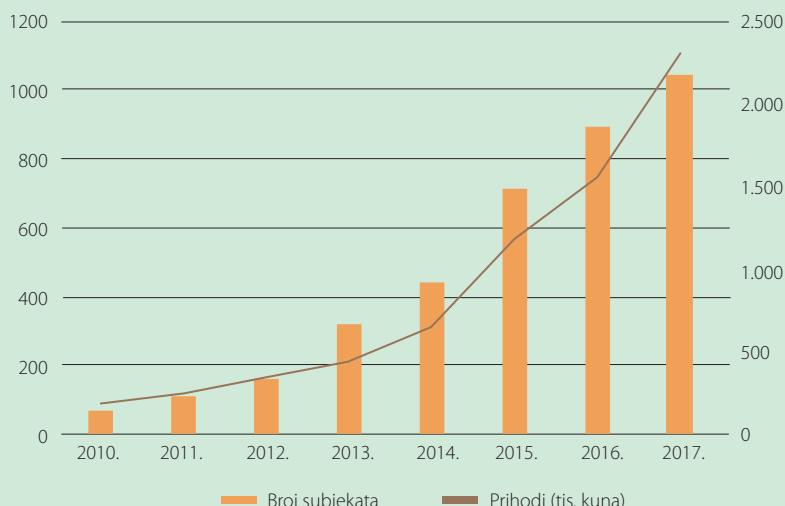
Kontakt: +385(0)998124132

Certifikacija ekološke proizvodnje

Hrvatske šume d.o.o. ovlaštene su za provođenje postupka stručne kontrole u ekološkoj proizvodnji temeljem dobivene akreditacije prema normi HRN EN ISO/IEC 17065:2013. Prvotni cilj bio je brendiranje nedrvnih šumskih proizvoda kao ekoloških, no s obzirom na velik broj zahtjeva djelatnost je proširena na sve poljoprivredne i prehrambene proizvode. Iz godine u godinu bilježi se sve veći broj tražitelja usluga kontrole i certifikacije ekoloških proizvoda.

Broj certificiranih subjekata za ekološku proizvodnju i ostvareni prihodi u tis. kuna od 2010. do 2017. godine

Javna nabava

Za nabavu materijalne imovine i usluga u 2017. godini osigurana su finansijska sredstva u iznosu od 827,9 milijuna kuna. Plan nabave Hrvatskih šuma d.o.o. za poslovnu 2017. godinu iznosi je 798,6 milijuna kuna.

Preostala finansijska sredstva, rezervirana su za realizaciju ugovora po sklopljenim okvirnim sporazumima, zatim za ugovore koji su sklopljeni prethodnih godina kao i za nabave koje, za potrebe Društva, provode drugi gospodarski subjekti.

Plan nabave za poslovnu 2017. godinu objavljen je na internet -stranicama Hrvatskih šuma d.o.o.

Odlukom o provedbi postupaka javne nabave u 2017. godini definirani su načini provedbe kao i pravila provedbe za nabavu roba i usluga procijenjene vrijednosti do 200.000 kuna, odnosno nabave radova do 500.000 kuna (tzv. jednostavna nabava).

Sukladno navedenoj Odluci, postupci "jednostavne nabave" provođeni su objavom poziva za prikupljanje ponuda na internet -stranicama Društva <http://javna-nabava.hrsume.hr/bagatelna.asp>

Realizacija sklopljenih ugovora odvija se putem izdavanja narudžbenica kroz web aplikaciju ePlanNabave.

Postupci javne nabave provedeni su s najvećim udjelom otvorenog postupka javne nabave (114 ugovora i 19 okvirnih sporazuma). Samo su dva ugovora sklopljena pregovaračkim postupkom bez prethodne objave.

Prvi harvester u Hrvatskim šumama d.o.o.

Sveukupno je u elektroničkom oglasniku javne nabave u 2017. godinu objavljena ukupna vrijednost nabave od 18,2 milijuna eura i 296,9 milijuna kuna.

Jednostavna nabava ostvarena je u iznosu od 58,8 milijuna kuna. U 2017. godini Hrvatske šume d.o.o. uspostavile su dinamički sustav nabave za usluge u šumarstvu za razdoblje od 4 godine. Procijenjena vrijednost nabave za vrijeme trajanja dinamičkog sustava je 800 milijuna kuna.

Na temelju tri provedena "mini nadmetanja" u 2017. godini sklopljeno je 98 ugovora u ukupnoj vrijednosti od 114,7 milijuna kuna.

Sukladno Pravilniku o izobrazbi u području javne nabave, svi zaposlenici Hrvatskih šuma d.o.o. koji sudjeluju u pojedinačnim postupcima javne nabave, a stekli su uvjete za obnavljanje certifikata u području javne nabave, obnovili su iste za sljedeće tri godine.

Upravljanje imovinom

S ciljem rješavanja imovinskopravnih odnosa prikupljana je dokumentacija i vršena parcelacija zemljišta te su pokrenuti postupci za mirno rješavanje spora s Republikom Hrvatskom za one objekte Hrvatskih šuma d.o.o. koji su izgrađeni na državnom zemljištu.

Novouređena zgrada šumarije Topusko

Hrvatske šume d.o.o. kontinuirano prikupljaju i sređuju podatke o nekretninama koje mjesečno dostavljaju Ministarstvu državne imovine u Registar državne imovine i to:

- podatke o nekretninama u vlasništvu Hrvatskih šuma d.o.o.,
- podatke o nekretninama koje Hrvatske šume d.o.o. koriste na temelju ugovora o zakupu, ugovora o najmu ili ugovora o korištenju, u elektronskom obliku.

Hrvatske šume d.o.o. provodile su postupak davanja u zakup poslovnog prostora sukladno Zakonu o zakupu i kupoprodaji poslovnog prostora te davanja u najam stanova u vlasništvu Hrvatskih šuma d.o.o. koji su obrađivani u Imovinskopravnoj službi.

S ciljem rješavanja imovinskopravnih odnosa prikupljana je dokumentacija i vršena parcelacija zemljišta te su pokrenuti postupci za mirno rješavanje spora s Republikom Hrvatskom za one objekte Hrvatskih šuma d.o.o. koji su izgrađeni na državnom zemljištu. Sklopljene su nagodbe radi priznavanja prava vlasništva Hrvatskih šuma d.o.o. na zgradama s pripadajućim zemljištem, a postupci kod nadležnih Županijskih državnih odvjetništva su i dalje u tijeku.

TABLICA 13. PREGLED AKTIVNOSTI IMOVINSKOPRAVNE SLUŽBE U 2017. GODINI

Vrsta posla	Broj predmeta
Izrada geodetskih/parcelacijskih elaborata	78
Legalizacija objekata	51
Očitovanja/suglasnosti na geodetske Elaborate	59
Ugovori o zakupu	56
Ugovori o najmu	26
Ugovori o korištenju i nagodbe	4

U 2018. planira se nastaviti s postupcima sređivanja prava vlasništva na imovini Društva, postupcima legalizacije, prikupljanja i sređivanja podatka o nekretninama koje se jednom mjesečno dostavljaju Državnom uredu za upravljanje državnom imovinom u Registar državne imovine, postupke davanja u najam i zakup nekretnina, stavljanja u funkciju nekretnina, a prema prijedlozima i u suradnji s nadležnim Upravama šuma podružnicama.

Znanstveno-istraživački rad

U 2017. godini Hrvatske šume d.o.o. su vlastitim sredstvima financirale 3 projekta znanstvenoistraživačkoga rada vrijednosti više od pola milijuna kuna.

Projekti obuhvaćaju goruću problematiku zaštite šuma od štetnih bioloških organizama (pojava hrastove mrežaste stjenice, problematika obnove i zaštite poplavnih šuma jasena) te nove tehnologije u gospodarenju šumama.

Konkretno, riječ je o petogodišnjem znanstvenoistraživačkom projektu *Utjecaj novog stranog invazivnog štetnika hrastove mrežaste stjenice *Corythucha arcuata*, /Say 1832/ na zdravstveno stanje, urod, morfološke značajike i klijavost žira u šumskom sastojinama i klonskim sjemenskim plantažama i iznalaženje rješenja za njezino učinkovito suzbijanje* (vrijeme provođenja Projekta: srpanj 2017. – srpanj 2022. godine) te znanstvenoistraživački projekt *Ergonomski pogodnost i ekonomska isplativost primjene akumulatorske motorne pile i akumulatorskih škara u radovima njege i čišćenja sastojina hrasta lužnjaka* (vrijeme provođenja Projekta: 2017. - 2018.).

Osim toga, dovršeno je financiranje trogodišnjeg istraživanja u sklopu znanstvenoistraživačkog projekta *Ekologija i obnova poplavnih šuma Posavine*. Izvoditelj ovih projekata je Šumarski fakultet Sveučilišta u Zagrebu. Problematica ovog projekta vezana je uz prilagodbu gospodarenja šumama s obzirom na promijenjene ekološko klimatološke uvjete na području poplavnih nizinskih šuma Posavine. Uz poteškoće s obnovom, obuhvaća i zaštitne mjere kao i rješavanje izazova nastalih uslijed uzročno posljedičnog djelovanja patogene gljive *Hymenoscyphus fraxineus* (poznata kao *Chalara fraxinea*), ali i gospodarenja šumama na dijelovima tih područja koji su pod posebnim uvjetima zaštite ekološke mreže Natura 2000 i FSC certifikata.

Hrastova mrežasta stjenica

Investicije

TABLICA 14. STRUKTURA INVESTICIJSKIH ULAGANJA U 2017. GODINI

Naziv	Iznos (tis. kuna)	%
Šumske ceste	48.637	25,9
Objekti niskogradnje	917	0,5
Hidrograđevinski objekti	1.057	0,6
Objekti visokogradnje	23.590	12,6
Lovnogospodarski objekti	964	0,5
GRAĐEVINSKI OBJEKTI	75.165	40,1
Strojevi	57.467	30,6
Oprema	54.436	29,0
STROJEVI I OPREMA	111.903	59,6
PROJEKTI EU FONDOVA	590	0,3
SVEUKUPNO	187.658	100,0

Vrijednost investicijskih projekata ostvarenih u 2017. godini iznosila je 187,6 milijuna kuna.

Značajna sredstva uložena su u građevinske objekte, točnije 75,1 milijun kuna što čini 40 % ukupno uloženih sredstava, pri čemu je 26 % sredstava uloženo u izgradnju šumskih prometnica.

U strojeve i opremu investirano je 111,9 milijuna kuna ili 60 % ukupnih investicija.

Hrvatske šume d.o.o. kontinuirano ulažu u obnovu i modernizaciju proizvodnih strojeva i opreme s ciljem povećanja učinkovitosti proizvodnje.

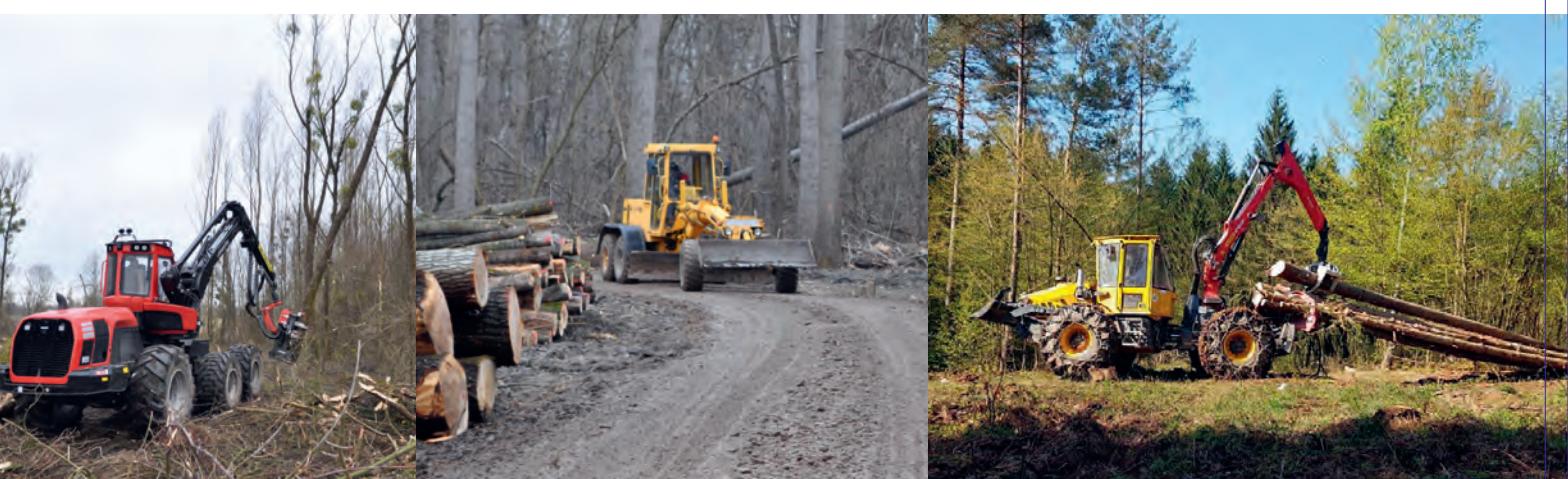
Ulaganja značajna u ovoj grupi investicija odnose se na nabavu 35 zglobnih traktora vrijednosti 24 milijuna kuna, 72 traktorska priključka vrijednosti 5,4 milijuna kuna, te 409 motornih pila vrijednosti 1,9 milijuna kuna.

Povećanje investicijskih ulaganja u 2017. u odnosu na 2016. godinu za 62,4 milijuna kuna temelj je za daljnji efikasan i učinkovit proizvodni i poslovni proces Hrvatskih šuma d.o.o.

Od posebno značajnih investicija izdvojiti ćemo stroj za automatiziranu sjeću i izradu sortimenata (harvester) te zglobni šumski traktor s dizalicom (klembank) kao prve strojeve takvog tipa u Hrvatskim šumama d.o.o.

Harvester je stroj koji će svoju ulogu prvenstveno imati u kultura topole i vrbe UŠP Osijek, a iznimno je koristan u slučajevima sanacija šumskih površina uslijed prirodnih nepogoda gdje postoji velika realna opasnost za radnike sjekače.

Klembank je stroj koji svoju primjenu nalazi u područjima gdje se proizvodnja drvnih sortimenata radi debalnom i poludebalnom metodom te u područjima prebornog gospodarenja. Također, osobito je važan u sanaciji vjetroizvala gdje je njegova učinkovitost od neprocjenjive vrijednosti.

Unutarnja revizija i nadzor

Unutarnja revizija procjenjuje djelotvornost sustava unutarnjih kontrola kojeg je uspostavilo rukovodstvo kao odgovor na rizike u poslovanju.

U Sektoru za unutarnju reviziju i nadzor planirano je obavljanje 12 revizija, a izvršeno je 20 unutarnjih revizija i stručnih analiza, uvažavajući ciljeve i prioritete Društva, te procjenu područja s potencijalno značajnim rizicima.

U revizijskim izvješćima unutarnji revizori daju svoje neovisno stručno mišljenje i preporuke za poboljšanje poslovanja. Uz zadržavanje neovisnosti i objektivnosti, povećanje kvalitete i rezultata rada unutarnje revizije postignuto je u suradnji s rukovodstvom na način usuglašavanja i provođenja danih preporuka za unapređenje revidiranih područja i procesa.

S ciljem razvoja metodologije rada i usklađivanja sa Zakonom o sustavu unutarnjih kontrola u javnom sektoru, četvorica zaposlenika, diplomiranih inženjera šumarstva, uključena su u program izobrazbe za unutarnjeg revizora.

Poslovi unutarnjeg nadzora obavljaju se sa svrhom provjere primjene zakona i propisa u poslovanju. Neposrednim kontrolama utvrđuju se nepravilnosti, predlažu mjere za njihovo oticanje, a po potrebi i poduzimanje radno pravnih mjer za odgovorne osobe. Tijekom 2017. godine izvršeno je 176 kontrola, koje imaju i važnu preventivnu ulogu u sprečavanju nepoželjnih radnji. Iako se i ovi poslovi obavljaju prema planu rada, veliki udio provjera izvršen je temeljem zaprimljenih potpisanih i anonimnih prijava, zahtjeva MUP-a i DORH-a, Ministarstva poljoprivrede, Uprave Društva i drugih osoba ili organizacijskih jedinica unutar Hrvatskih šuma d.o.o.

Financijsko izvješće

Financijski rezultati poslovanja

Hrvatske šume d.o.o. su u 2017. godine ostvarile dobit prije oporezivanja u iznosu od 142,6 milijuna kuna. Ostvarena dobit veća je od planirane za 3 %. Planska dobit iznosila je 138,5 milijuna kuna. Na rezultat poslovanja 2017. godine utjecalo je povećanje rashoda uz istovremeno zadržavanje prihoda na jednakoj razini u odnosu na prethodnu poslovnu godinu. Sva potraživanja od kupaca, obzirom na načelo fakturirane realizacije, uračunata su u prihode.

TABLICA 15. RAČUN DOBITI I GUBITKA ZA RAZDOBLJE OD 01.01. DO 31.12.2017.

	Iznos u tis. kuna	
	2017.	2016.
I. POSLOVNI PRIHODI	2.059.478	2.056.247
II. POSLOVNI RASHODI	1.925.942	1.847.531
III. FINANCIJSKI PRIHODI	14.755	20.233
IV. FINANCIJSKI RASHODI	5.683	6.226
V. UDIO U DOBITI OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA		
VI. UDIO U GUBITKU OD PRIDRUŽENIH PODUZETNIKA		
VII. UDIO U GUBITKU OD DRUŠTAVA POVEZANIH SUDJ. INTERESOM		
VIII. UDIO U GUBITKU OD ZAJEDNIČKIH POTHVATA		
IX. UKUPNI PRIHODI	2.074.233	2.076.480
X. UKUPNI RASHODI	1.931.625	1.853.757
XI. DOBIT ILI GUBITAK PRIJE OPOREZIVANJA	142.608	222.723
1. Dobit prije oporezivanja	142.608	222.723
XII. POREZ NA DOBIT	28.857	47.921
XIII. DOBIT ILI GUBITAK RAZDOBLJA	113.751	174.802
1. Dobit razdoblja	113.751	174.802

U ovoj poslovnoj godini ostvareni su ukupni prihodi u iznosu 2.074,2 milijuna kuna i u odnosu na isto razdoblje 2016. godine postotno su ostali na jednakoj razini, dok su u odnosu na godišnji plan veći za 5 %.

Prihodi od prodaje drvnih sortimenata, kao naši najznačajniji prihodi, iznose 1.641,9 milijuna kuna. Oni u odnosu na prethodnu poslovnu godinu imaju smanjenje od 1 %, odnosno manji su za 16,5 milijuna kuna. Ulaganja u biološku obnovu šuma koja se situiraju iz sredstava općekorisnih funkcija šuma, u odnosu na prethodnu godinu, manja su za 4,3 milijuna kuna, a sva dodatna ulaganja u šume provode se iz vlastitih sredstava Hrvatskih šuma d.o.o. na teret troškova poslovanja.

U ukupnim prihodima udio poslovnih prihoda je 99 % te oni iznose 2.059,5 milijuna kuna. Prihodi od prodaje u inozemstvu čine svega 1 % poslovnih prihoda i iznose 19,4 milijuna kuna. U odnosu na prethodnu godinu, kad su iznosili 46,4 milijuna kuna, manji su za 27 milijuna kuna. Razlog manjeg ostvarenja prihoda od prodaje u inozemstvu je smanjenje objave količina drvnih sortimenata za prodaju putem javnog nadmetanja.

TABLICA 16. PRIHODI (tisuće kuna)

OPIS	2017.	2016.	INDEKS 2017./2016.
Poslovni prihodi	2.059.478	2.056.247	100
Financijski prihodi	14.755	20.233	73
UKUPNO	2.074.233	2.076.480	100

Prihodi od ostalih djelatnosti te financijski i izvanredni prihodi iznose 233,7 milijuna kuna, što iznosi 11 % ukupnog prihoda. Ovi su prihodi, u odnosu na proteklu godinu kada su iznosili 230,1 milijun kuna, povećani za 2 %. Financijski prihodi manji su za 27 % i iznose 14,8 milijuna kuna. Njih u najvećoj mjeri čine prihodi od kamata koji iznose 13,2 milijuna kuna te je njihovo smanjenje vezano uz poboljšanu naplatu potraživanja od kupaca.

Ukupni rashodi su ostvareni s 1.931,6 milijuna kuna. U odnosu na prošlu godinu, kada su iznosili 1.853,8 milijuna kuna povećani su 4 %, dok su u odnosu na plan povećani 5 %.

TABLICA 17. RASHODI (tisuće kuna)

OPIS	2017.	2016.	INDEKS 2017./2016.
Poslovni rashodi	1.925.942	1.847.531	104
Financijski rashodi	5.683	6.226	91
UKUPNO	1.931.625	1.853.757	104

Plaća zaposlenika su u ovom razdoblju sudjelovale u troškovima u iznosu od 901,1 milijun kuna. To je u odnosu na prethodnu godinu, kada su iznosile 896,5 milijuna kuna povećanje od 4,6 milijuna kuna ili 1 %. Razlog rasta troškova plaća je povećanje broja zaposlenih radnika na određeno vrijeme u Hrvatskim šumama d.o.o. Prosječan broj zaposlenih je u odnosu na prošlu godinu veći za 2 %.

Tijekom 2017. godine i dalje su poduzimane mjere zbrinjavanja radnika radi smanjivanja troškova. Tako je putem osobno uvjetovanih otkaza iz Hrvatskih šuma d.o.o. otpremljeno 260 radnika. Trošak ovih otpremnina iznosi 41,5 milijuna kuna.

Prosječna neto plaća po radniku u Društvu iznosi 6.177 kuna i u odnosu na prosječnu mjesecnu neto plaću u Republici Hrvatskoj, koja iznosi 5.984 kuna, viša je za 3 %. Istovremeno je prosječna mjesecna bruto plaća u Hrvatskim šumama d.o.o. 8.216 kuna te je u odnosu na prosječnu mjesecnu bruto plaću u Republici Hrvatskoj, koja iznosi 8.055 kuna, viša za 2 %.

Za redovne otpremnine radi odlaska u mirovinu i jubilarne nagrade, sukladno aktuarskom obračunu, naše Društvo ima rezervirana sredstva u iznosu 47,8 milijuna kuna, a za prenesene gođišnje odmore 22,6 milijuna kuna. Ova rezerviranja utjecala su na povećanje troškova tekuće godine u iznosu 3,2 milijuna kuna.

U troškove poslovanja ovog razdoblja uključene su i dodatne rezervacije za otpremnine radnicima u iznosu 42,4 milijuna kuna te rezervacije od 19,7 milijuna kuna za započete sudske sporove.

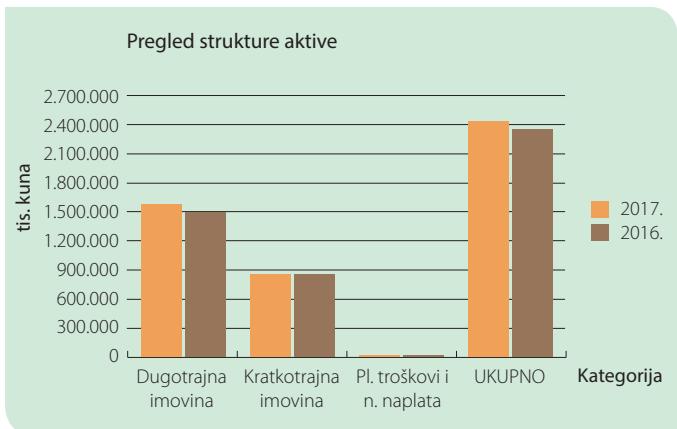
Financijski rashodi su smanjeni za 9 % i iznose 5,7 milijuna kuna. Najznačajnije stavke financijskih rashoda su kamate u iznosu od 5,6 milijuna kuna.

TABLICA 18. BILANCA NA DAN 31.12.2017.

AKTIVA	Iznos u tis. kuna	
	2017.	2016.
A POTRAŽIVANJA ZA UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL		
B DUGOTRAJNA IMOVINA	1.572.740	1.490.648
I. Nematerijalna imovina	140.831	111.445
II. Materijalna imovina	1.370.510	1.313.324
III. Dugotrajna financijska imovina	32.381	34.922
IV. Potraživanja	29.019	30.956
V. Odgođena porezna imovina		
C KRATKOTRAJNA IMOVINA	852.790	856.446
I. Zalihe	143.199	163.151
II. Potraživanja	404.510	439.559
III. Kratkotrajna financijska imovina	3.019	101.624
IV. Novac u banci i blagajni	302.062	152.112
D PLAĆENI TROŠKOVI BUD. RAZDOBLJA I OBRAČUNATI PRIHODI	4.725	5.359
E UKUPNA AKTIVA	2.430.255	2.352.453
F IZVANBILANČNI ZAPISI	43.684.033	40.392.820

Bilanca je jedan od obaveznih financijskih izvještaja i ona nam pokazuje financijski položaj društva, imovinu kojom ono raspolaze te obveze društva i vlasničku glavnici. Ukupna imovina Društva se u 2017. godini u odnosu na isto razdoblje 2016. godine povećala za 3 %. Imovina čini ekonomski resurse od kojih poduzeće može ostvariti određene ekonomski koristi. Vrijednost pojedinih pozicija materijalne imovine iskazana je po trošku nabave. Troškovi nabave materijalne imovine sadrže fakturiranu vrijednost i sve izravno povezane troškove za dovođenje te imovine u radno stanje. Materijalna imovina se rashoduje u slučajevima kada se od nje ne očekuje ekonomski korist. Dugotrajna materijalna imovina obuhvaća sredstva koja Društvo koristi u proizvodnji proizvoda, isporuci roba i usluga, te u administrativne svrhe i čiji je procijenjeni korisni vijek upotrebe duži od godine dana. Najveći udio u strukturi materijalne imovine imaju građevinski objekti i to 66 %.

Dugoročna potraživanja iznose 29 milijuna kuna. Ona se najvećim dijelom odnose na dugoročna potraživanja od kupaca iz završenih predstecajnih nagodbi, potraživanja od prodaje imovine na kredit te na reprogramirana potraživanja od kupaca na veći broj godina.

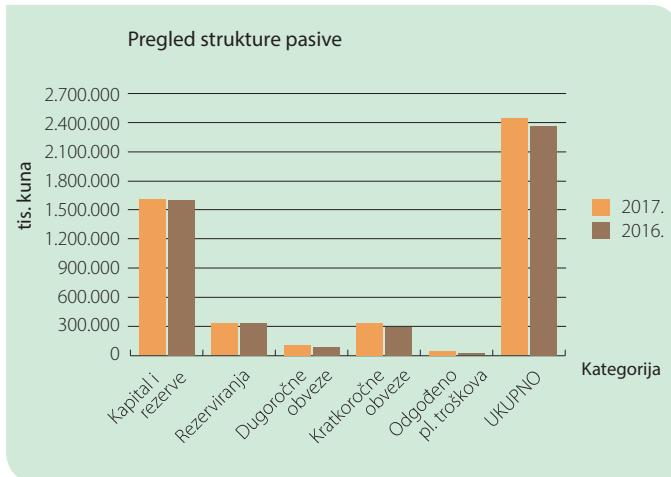

Ukupna kratkoročna potraživanja smanjena su za 8 % u odnosu na 2016. godinu. Potraživanja od kupaca su također manja u odnosu na isto razdoblje prethodne godine. Svakako treba istaknuti da dospjela potraživanja od kupaca iznose 43,5 milijuna kuna te su manja u odnosu na isto razdoblje prethodne poslovne godine za 45 %. Redovna potraživanja od kupaca uredno se naplaćuju, a bolja naplata od kupaca rezultat je i postroženih uvjeta prodaje te naplate po instrumentima osiguranja plaćanja.

TABLICA 19. BILANCA NA DAN 31.12.2017.

PASIVA	Iznos u tis. kuna	
	2017.	2016.
A KAPITAL I REZERVE	1.603.191	1.597.955
I. Temeljni (upisani) kapital	1.171.670	1.171.670
II. Kapitalne rezerve		
III. Rezerve iz dobiti	2.737	2.737
IV. Revalorizacijske rezerve		
V. Rezerve fer vrijednosti	-1.685	-779
VI. Zadržana dobit ili preneseni gubitak	316.717	249.526
1. Zadržana dobit	316.717	249.526
2. Preneseni gubitak		
VII. Dobit ili gubitak poslovne godine	113.752	174.802
1.. Dobit poslovne godine	113.752	174.802
2.. Gubitak poslovne godine		
VIII. Manjinski (nekontrolirajući) interes		
B REZERVIRANJA	331.685	336.540
C DUGOROČNE OBVEZE	112.986	93.070
D KRATKOROČNE OBVEZE	335.112	298.355
E ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠ. I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	47.282	26.533
F UKUPNA PASIVA	2.430.255	2.352.453
G IZVANBILANČNI ZAPISI	43.684.033	40.392.820

Ukupni izvori sredstava veći su za 3 % u odnosu na 2016. godinu. Dugoročne obveze povećane su 21 % i iznose 113 milijuna kuna, a kratkoročne obveze povećane su 12 %. Dugoročne obveze stoje se značajnim dijelom od obveza po finansijskom leasingu koje su u porastu u 2017. godini. U ovoj su godini realizirana veća investicijska ulaganja u osnovna sredstva rada koja su duži niz godina bila odgađana radi provođenja strategije niskih troškova. Ova ulaganja rezultirala su i povećanjem troškova amortizacije i rastom obveza po osnovi finansijskog leasinga, kao i povećanim stupnjem zaduženosti što je zasebno prikazano i u tablici pokazatelja zaduženosti.

Obaveze prema dobavljačima plaćaju se u rokovima dospijeća, poštujući Zakon o finansijskom poslovanju i predstecajnoj nadgodi.

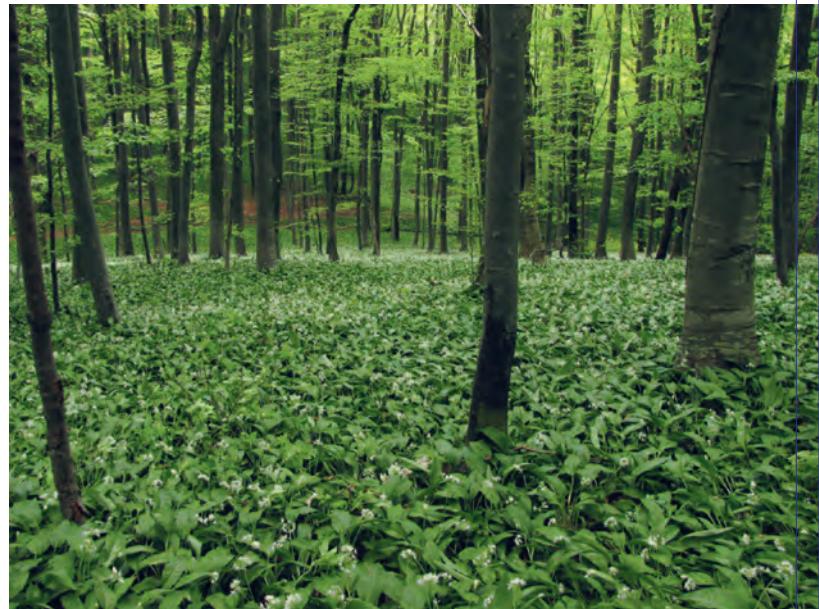
Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost društva da pravovremeno podmiruje svoje dospjeli kratkoročne obaveze. Koeficijent tekuće likvidnosti bi trebao biti, kao omjer kratkotrajne imovine i kratkoročnih obaveza, veći od 2 što Hrvatske šume d.o.o. i ostvaruju.

TABLICA 20. POKAZATELJI LIKVIDNOSTI

	Iznos u tis. kuna	
	2017.	2016.
Tekuća imovina	852.790	856.446
Kratkoročne obaveze	335.112	298.355
Koeficijent tekuće likvidnosti	2,54	2,87
Tekuća imovina	852.790	856.446
Zalihe	143.199	163.151
Kratkoročne obaveze	335.112	298.355
Koeficijent ubrzane likvidnosti	2,12	2,32

Pokazatelji likvidnosti pokazuju dobre trendove već nekoliko posljednjih poslovnih godina, te je iz njih jasno vidljivo da Hrvatske šume d.o.o. mogu podmirivati sve svoje dospjele kratkoročne obaveze u zadanim rokovima.

Na kraju poslovne 2017. godine nije bilo ni kratkoročnih ni dugoročnih kreditnih zaduženja prema bankama i to već petu godinu za redom. Koeficijent zaduženosti pokazuje do koje mjere društvo koristi zaduživanje kao oblik financiranja, odnosno koji je postotak imovine nabavljen zaduživanjem.

TABLICA 21. POKAZATELJ ZADUŽENOSTI

	Iznos u tis. kuna	
	2017.	2016.
Ukupne obaveze	495.379	417.957
Ukupna aktiva	2.430.255	2.352.453
Stupanj zaduženosti	20,38%	17,77%

Stupanj zaduženosti daje nam podatak o veličini zaduženja po jednoj kuni vlastitog kapitala. U pravilu bi trebao biti 50 % ili manji, a u Društvu je on i značajno manji. U 2017. godini povećana je zaduženost Hrvatskih šuma d.o.o. ponajprije zbog dodatnih investicija u sredstva rada putem finansijskog leasinga.

Sukladno čl. 27. Zakona o računovodstvu svi subjekti od javnog interesa koji obavljaju djelatnost rudarstva i vađenja ili djelatnost sječe primarnih šuma izrađuju Izvještaj o plaćanjima javnom sektoru. Plaćanja u 2017. godini, kao i u prethodnoj poslovnoj godini, navode se u nastavku.

TABLICA 22. PLAĆANJA JAVNOM SEKTORU

Obaveze koja se plaća javnom sektoru	Primatelj	Iznos u tis. kuna	
		2017.	2016.
Porez na dobit	Proračun RH	28.857	47.921
Šumski doprinos	Jedinice lokalne samouprave	52.342	51.938
Vodoprivredna naknada	Hrvatske vode	22.656	22.633

Osim navedenih obveza, Hrvatske šume d.o.o. uplatile su po osnovi poreza na dohodak, prireza i doprinosa za mirovinsko i zdravstveno osiguranje iznos od 331,4 milijuna kuna.

Na samom kraju poslovne godine možemo zaključiti da su i u 2017. godini Hrvatske šume d.o.o. ostvarile dobar poslovni rezultat neopterećen bankovnim kreditima za redovne poslovne aktivnosti.

Obračunata sredstva za biološku obnovu šuma veća su od utrošenih za 1,6 milijuna kuna, pa su za taj iznos u promatranom razdoblju troškovi veći od prihoda.

Krajem prvog polugodišta 2017. godine potpisani je sporazum s Ministarstvom poljoprivrede o reguliranju načina obračuna i naplate, te raspolažanju sredstvima naknade za korištenje općekorisnih funkcija šuma. Od tada Društvo sredstva prikupljena na posebnom računu u skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o šumama, sukladno prethodno navedenom Sporazumu, redovito uplaćuje na račun Državnog proračuna. Iz navedenog razloga, nije niti bilo ulaganja, odnosno situiranja radova, direktno iz sredstava općekorisnih funkcija šuma uplaćenih na poseban račun Hrvatskih šuma d.o.o. U skladu sa Zakonom o izmjenama i dopunama Zakona o šumama sva tekuća redovna sredstva naknade za općekorisne funkcije šuma nadalje se prikupljaju na proračunskom računu i evidentiraju u poslovnim knjigama Ministarstva poljoprivrede.

Uplaćena sredstva naknade za općekorisne funkcije šuma u 2017. godini, a po osnovi naplaćenih dugovanja nastalih zaključno s 2013. godinom iznose 22,4 milijuna kuna.

Hrvatske šume d.o.o. i same su obveznik plaćanja naknade za općekorisne funkcije šuma.

Osim naših glavnih ciljeva, naturalnih i financijskih, koji su definirani kroz plan poslovanja i plan investicija, naglašavamo da su nam jednako važni i dodatni ciljevi koje postavljamo pred sebe i u sljedećoj poslovnoj godini, a odnose se na kvalitetnije uzgajne radove, završetak poslova vezanih uz novu sistematizaciju i poboljšanje informatizacije u Hrvatskim šumama d.o.o. Posebnu pozornost posvetit ćemo efikasnjem upravljanju nekretninama i stavljanjem istih u funkciju u svrhu proizvodnje, najma ili prodaje. U svim tim nastojanjima pokušat ćemo zadovoljiti želje, potrebe i očekivanja svih zainteresiranih strana: Republike Hrvatske kao vlasnika, lokalne samouprave, naših kupaca i dobavljača te zaposlenika kao i najšire javnosti. Pri tome ćemo i nadalje osigurati integralno gospodarenje državnim šumama na čitavom području Republike Hrvatske na ekološki osjetljiv, ekonomski učinkovit i socijalno odgovoran način, odnosno osigurati što bolje i kvalitetnije gospodarenje povjerenim nam resursom na dugi rok sukladno načelima potrajnosti.

Revizorsko
izvješće

Tel: +385 1 2395 741
Fax: +385 1 2303 691
E-mail: bdo@bdo.hr

BDO Croatia d.o.o.
10000 Zagreb
Trg J. F. Kennedy 6b

IZVJEŠĆE NEOVISNOG REVIZORA

Vlasniku društva HRVATSKE ŠUME d.o.o., Zagreb

Izvješće o reviziji godišnjih finansijskih izvještaja

Mišljenje

Obavili smo reviziju godišnjih finansijskih izvještaja društva HRVATSKE ŠUME d.o.o., Zagreb, Ulica Kneza Branimira 1 (Društvo), koji obuhvaćaju Izvještaj o finansijskom položaju (Bilancu) na 31. prosinca 2017. godine, Račun dobiti i gubitka, Izvještaj o ostaloj sveobuhvatnoj dobiti, Izvještaj o novčanim tokovima i Izvještaj o promjenama kapitala za tada završenu godinu te Bilješke uz finansijske izvještaje, uključujući i sažetak značajnih računovodstvenih politika.

Premda našem mišljenju, priloženi godišnji finansijski izvještaji *istinito i fer* prikazuju finansijski položaj Društva na 31. prosinca 2017. godine te finansijsku uspješnost i novčane tokove Društva za tada završenu godinu u skladu sa Zakonom o računovodstvu i Međunarodnim standardima finansijskog izvještavanja (MSFI-ima) koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije.

Osnova za Mišljenje

Obavili smo našu reviziju u skladu sa Zakonom o računovodstvu, Zakonom o reviziji i Međunarodnim revizijskim standardima (MRevS-ima). Naše odgovornosti prema tim standardima su podrobnije opisane u našem Izvješću neovisnog revizora u odjeljku o revizorovim odgovornošćima za reviziju godišnjih finansijskih izvještaja. Neovisni smo od Društva u skladu s Kodeksom etike za profesionalne računovođe (IESBA Kodeks) i ispunili smo naše ostale etičke odgovornosti u skladu s IESBA Kodeksom. Vjerujemo da su revizijski dokazi koje smo dobili dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje.

Isticanje pitanja

Bez uvjetovanja našeg mišljenja, skrećemo pozornost na činjenicu da smo, uvidom u poslovnu dokumentaciju, utvrdili da Društvo nema u potpunosti raščišćene imovinsko-pravne odnose, odnosno vlasništvo nad dijelom nekretnina Društva. Postupci raščišćavanja i upisa vlasništva nad tim nekretninama su u tijeku. Naše mišljenje nije modificirano u vezi s tim pitanjem.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja jesu ona pitanja koja su bila, po našoj profesionalnoj prosudbi, od najveće važnosti u našoj reviziji godišnjih finansijskih izvještaja tekućeg razdoblja i uključuju prepozнате najznačajnije rizike značajnog pogrešnog prikazivanja uslijed pogreške ili prijevare s najvećim učinkom na našu strategiju revizije, raspored raspoloživih naših resursa i utrošak vremena angažiranog revizijskog tima. Tim pitanjima smo se bavili u kontekstu naše revizije godišnjih finansijskih izvještaja kao cjeline i pri formirajućem našem mišljenju o njima, i mi ne dajemo zasebno mišljenje o tim pitanjima.

Utvrdili smo da su niže navedena pitanja ključna revizijska pitanja koje treba objaviti u našem Izvješću neovisnog revizora.

Ključno revizijsko pitanje	Kako smo adresirali ključna revizijska pitanja
<p>Sudski sporovi i potencijalne obveze</p> <p>Društvo na 31. prosinca 2017. ima iskazana rezerviranja za sudske sporove i potencijalne obveze u iznosu od 82.933 tisuće kuna.</p> <p>Tijekom redovnog poslovanja Društva, može se pojaviti potencijalna izloženost po sudske sporovima. Svaka iskazana obveza ili objavljena nepredviđena obveza, odnosno ne iskazivanje istih u finansijskim izvještajima je inherentno neizvjesna i ovisi o nizu značajnih pretpostavki i prosudbi. Riječ je o potencijalno značajnim iznosima kod kojih je određivanje iznosa da iskazivanje i objavljinjanje u finansijskim izvještajima, ukoliko je primjenjivo, podložno subjektivnoj procjeni. Zbog svega navedenog, navedeno područje smatramo ključnim revizijskim pitanjem.</p> <p>Povezane objave u pripadajućim godišnjim finansijskim izvještajima</p> <p>Vidjeti bilješke 2.21., 10., 29. i 42. u pripadajućim godišnjim finansijskim izvještajima.</p>	<p>Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su:</p> <ul style="list-style-type: none">- zaprimanje i analiziranje odgovora odvjetnika na naše pisanе upite upućene odvjetnicima te razmatranje određenih pitanja s njima;- kritičko preispitivanje korištenih pretpostavki i procjena koje se odnose na tužbene zahtjeve. Navedeno uključuje procjenu vjerojatnosti nastanka nepovoljnih ishoda sudske postupaka te pouzdanost procjene s njima povezanih iznosa obvezu;- procjenjivanje adekvatnosti objave u finansijskim izvještajima, uzimajući u obzir osjetljivost i moguće predrasude u otkrivanju detaljnih informacija. <p>Rezultati naših revizorskih procedura su bili zadovoljavajući i slažemo se da su pretpostavke, koje su korištene u modelu procjene, prikladne.</p>
<p>Vrednovanje potraživanja od kupaca</p> <p>Bruto potraživanja od kupaca na dan 31. prosinca 2017. godine (dugoročna i kratkoročna) iznose 665.926 tisuća kuna s pripadajućim ispravkom vrijednosti potraživanja u iznosu od 316.542 tisuća kuna.</p> <p>Potraživanja od kupaca iskazuju se po nominalnoj vrijednosti umanjenoj za odgovarajući ispravak vrijednosti za procijenjene nenadoknadive iznose kako je opisano u bilješci 2.16 uz finansijske izvještaje. Zbog značajnog iznosa potraživanja od kupaca u izvještaju o finansijskom položaju, kompleksnosti evidentiranja ispravka vrijednosti istih, te kategorizacije kupaca na osnovu kojih se vrše vrijednosna usklađenja potraživanja, ovo je jedno od ključnih pitanja kojem smo se posvetili u našoj reviziji.</p> <p>Povezane objave u pripadajućim godišnjim finansijskim izvještajima</p> <p>Vidjeti bilješke 2.16., 9., 20. i 22. u pripadajućim godišnjim finansijskim izvještajima</p>	<p>Naše revizorske procedure vezane za ovo područje, između ostalog, uključivale su:</p> <ul style="list-style-type: none">- slanje, zaprimanje i analiziranje eksternih konfirmacija dužnika te razmatranje određenih pitanja s njima;- razumijevanje procesa koji se odnose na izračunavanje i knjiženje umanjenja vrijednosti potraživanja od kupaca. Također smo ponovo pregledali strukturu dospijeća potraživanja da bismo ocijenili iznos ispravka vrijednosti koji je utvrđen za određenog kupca. <p>Rezultati naših revizorskih procedura su bili zadovoljavajući i slažemo se da su pretpostavke korištene u modelu procjene naplativosti, prikladne.</p>

Ostale informacije u Godišnjem izvješću

Uprava Društva je odgovorna za ostale informacije. Ostale informacije sadrže informacije uključene u Godišnje izvješće, ali ne uključuju godišnje finansijske izvještaje i naše Izvješće neovisnog revizora o njima.

Naše mišljenje o godišnjim finansijskim izvještajima ne obuhvaća ostale informacije, osim u razmjeru u kojem je to izričito navedeno u dijelu našeg Izvješća neovisnog revizora pod naslovom *Izvješće o drugim zakonskim zahtjevima*, i mi ne izražavamo bilo koji oblik zaključka s izražavanjem uvjerenja o njima.

U vezi s našom revizijom godišnjih finansijskih izvještaja, naša je odgovornost pročitati ostale informacije i, u provođenju toga, razmotriti jesu li ostale informacije značajno proturječne godišnjim finansijskim izvještajima ili našim saznanjima stecenih u reviziji ili se drugačije čini da su značajno pogrešno prikazane. Ako, temeljeno na poslu kojeg smo obavili, zaključimo da postoji značajni pogrešni prikaz tih ostalih informacija, od nas se zahtijeva da izvijestimo tu činjenicu. U tom smislu mi nemamo nešto za izvijestiti.

Odgovornosti Uprave Društva i onih koji su zaduženi za upravljanje za godišnje finansijske izvještaje

Uprava Društva je odgovorna za sastavljanje godišnjih finansijskih izvještaja koji daju istinit i fer prikaz u skladu s MSFI-ima koji su utvrđeni od Europske komisije i objavljeni u službenom listu Europske unije, i za one interne kontrole za koje Uprava Društva odredi da su potrebne za omogućavanje sastavljanja godišnjih finansijskih izvještaja koji su bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške.

U sastavljanju godišnjih finansijskih izvještaja, Uprava Društva je odgovorna za procjenjivanje sposobnosti Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju, objavljivanje, ako je primjenjivo, pitanja povezana s vremenski neograničenim poslovanjem i korištenjem računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja, osim ako Uprava Društva ili namjerava likvidirati Društvo ili prekinuti poslovanje ili nema realne alternative nego da to učini.

Oni koji su zaduženi za upravljanje su odgovorni za nadziranje procesa finansijskog izvještavanja kojeg je ustanovalo Društvo.

Revizorove odgovornosti za reviziju godišnjih finansijskih izvještaja

Naši ciljevi su steci razumno uvjerenje o tome jesu li godišnji finansijski izvještaji kao cjelina bez značajnog pogrešnog prikaza uslijed prijevare ili pogreške i izdati Izvješće neovisnog revizora koje uključuje naše mišljenje. Razumno uvjerenje je viša razina uvjerenja, ali nije garancija da će revizija obavljena u skladu s MRevS-ima uvijek otkriti značajno pogrešno prikazivanje kada ono postoji. Pogrešni prikazi mogu nastati uslijed prijevare ili pogreške i smatraju se značajni ako se razumno može očekivati da, pojedinačno ili u zbroju, utječe na ekonomske odluke korisnika donijete na osnovi tih godišnjih finansijskih izvještaja.

Kao sastavni dio revizije u skladu s MRevS-ima, stvaramo profesionalne prosudbe i održavamo profesionalni skepticizam tijekom revizije. Mi također:

- prepoznajemo i procjenjujemo rizike značajnog pogrešnog prikaza godišnjih finansijskih izvještaja, zbog prijevare ili pogreške, oblikujemo i obavljamo revizijske postupke kao reakciju na te rizike i pribavljamo revizijske dokaze koji su dostatni i primjereni da osiguraju osnovu za naše mišljenje. Rizik neotkrivanja značajnog pogrešnog prikaza nastalog uslijed prijevare je veći od rizika nastalog uslijed pogreške, jer prijevara može uključiti tajne sporazume, krivotvorene, namjerno ispuštanje, pogrešno prikazivanje ili zaobilaznje internih kontrola.
- stječemo razumijevanje internih kontrol relevantnih za reviziju kako bismo oblikovali revizijske postupke koji su primjereni u danim okolnostima, ali ne i za svrhu izražavanja mišljenja o učinkovitosti internih kontrola Društva.
- ocjenjujemo primjerenošć korištenih računovodstvenih politika i razumnost računovodstvenih procjena i povezanih objava koje je stvorila Uprava Društva.
- zaključujemo o primjerenošći korištene računovodstvene osnove utemeljene na vremenskoj neograničenosti poslovanja koju koristi Uprava Društva i, temeljeno na pribavljenim revizijskim dokazima, zaključujemo o tome postoji li značajna neizvjesnost u vezi s dogadajima ili okolnostima koji mogu stvarati značajnu sumnju

u sposobnost Društva da nastavi s poslovanjem po vremenski neograničenom poslovanju. Ako zaključimo da postoji značajna neizvjesnost, od nas se zahtjeva da skrenemo pozornost u našem Izvješću neovisnog revizora na povezane objave u godišnjim financijskim izvještajima ili, ako takve objave nisu odgovarajuće, da modifciciramo naše mišljenje. Naši zaključci se temelje na revizijskim dokazima pribavljenim sve do datuma našeg Izvješća neovisnog revizora. Međutim, budući dogadaji ili uvjeti mogu uzrokovati da Društvo prekine s nastavljanjem poslovanja po vremenski neograničenom poslovanju.

- ocjenjujemo cijelokupnu prezentaciju, strukturu i sadržaj godišnjih financijskih izvještaja, uključujući i objave, kao i odražavaju li godišnji financijski izvještaji transakcije i dogadaje na kojima su zasnovani na način kojim se postiže fer prezentacija.

Mi komuniciramo s onima koji su zaduženi za upravljanje u vezi s, između ostalih pitanja, planiranim djelokrugom i vremenskim rasporedom revizije i važnim revizijskim nalazima, uključujući i u vezi sa značajnim nedostacima u internim kontrolama koji su otkriveni tijekom naše revizije.

Izvješće o drugim zakonskim zahtjevima

Izvješće temeljem zahtjeva iz Uredbe (EU) br. 537/2014

Imenovala nas je Skupština Društva temeljem prijedloga Uprave Društva po provedenom postupku javne nabave da obavimo reviziju godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2017. godinu.

Na datum ovog izvješća neprekinuto smo angažirani u obavljanju zakonskih revizija Društva od revizije godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2009. godinu do revizije godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2017. godinu što ukupno iznosi 9 godina.

Osim pitanja koja smo u našem Izvješću neovisnog revizora naveli kao ključna revizijska pitanja nemamo nešto za izvjestiti u vezi s točkom (c) članka 10. Uredbe (EU) br. 537/2014.

Našom zakonskom revizijom godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2017. godinu sposobni smo otkriti nepravilnosti, uključujući i prijevaru sukladno Odjeljku 225, Reagiranje na nepoštivanje zakona i regulativa IESBA Kodeksa koji od nas zahtjeva da pri obavljanju revizijskog angažmana sagledamo je li Društvo poštivalo zakone i regulative za koje je opće priznato da imaju izravni učinak na određivanje značajnih iznosa i objava u njegovim godišnjim financijskim izvještajima, kao i druge zakone i regulative koji nemaju izravni učinak na određivanje značajnih iznosa i objava u njegovim godišnjim financijskim izvještajima, ali poštivanje kojih može biti ključno za operativne aspekte poslovanja Društva, njegovu sposobnost da nastavi s vremenski neograničenim poslovanjem ili da izbjegne značajne kazne.

Osim u slučaju kada nađemo na, ili saznamo za, nepoštivanje nekog od prethodno navedenih zakona ili regulativa koje je očigledno bezačajno, prema našoj prosudbi njegovog sadržaja i njegovog utjecaja, financijskog ili drugačijeg, za Društvo, njegove dionike i širu javnost, dužni smo o tome obavijestiti Društvo i tražiti da istraži taj slučaj i poduzme primjerene mjere za rješavanje nepravilnosti te za sprečavanje ponovnog pojavljivanja tih nepravilnosti u budućnosti. Ako Društvo sa stanjem na datum revidirane bilance ne ispravi nepravilnosti temeljem kojih su nastali pogrešni prikazi u revidiranim godišnjim financijskim izvještajima koji su kumulativno jednaki ili veći od iznosa značajnosti za financijske izvještaje kao cjelinu od nas se zahtjeva da modifciciramo naše mišljenje u Izvješću neovisnog revizora.

U reviziji godišnjih financijskih izvještaja Društva za 2017. godinu odredili smo značajnost za financijske izvještaje kao cjelinu u iznosu od 34.000 tisuća kuna što predstavlja približno 1,7% od ostvarenog prihoda iz poslovanja za 2017. godinu. Kako

temeljna zadaća Društva nije ostvarenje profita već održivo integralno gospodarenje šumama, smatramo odabranij pokazatelj relevantnim za određivanje značajnosti.

Naše revizijsko mišljenje dosljedno je s dodatnim izvješćem za revizijski odbor Društva sastavljenim sukladno odredbama iz članka 11. Uredbe (EU) br. 537/2014.

Tijekom razdoblja između početnog datuma revidiranih godišnjih finansijskih izvještaja Društva za 2017. godinu i datuma ovog Izvješća nismo Društvu pružili zabranjene nerevizorske usluge i nismo u poslovnoj godini prije prethodno navedenog razdoblja pružali usluge osmišljavanja i implementacije postupaka internih kontrola ili upravljanja rizicima povezanih s pripremom i/ili kontrolom finansijskih informacija ili osmišljavanja i implementacije tehnoloških sustava za finansijske informacije, te smo u obavljanju revizije sačuvali neovisnost u odnosu na Društvo.

Izvješće temeljem zahtjeva iz Zakona o računovodstvu

Uprava Društva odgovorna je za sastavljanje Izvješća poslovodstva Društva kao sastavnog dijela Godišnjeg izvješća Društva, te smo u obvezi izraziti mišljenje o usklađenosti Izvješća poslovodstva Društva kao sastavnog dijela Godišnjeg izvješća Društva s godišnjim finansijskim izvještajima Društva. Prema našem mišljenju, temeljeno na poslovima koje smo obavili tijekom revizije, informacije u Izvješću poslovodstva Društva za 2017. godinu koje je sastavni dio Godišnjeg izvješća Društva za 2017. godinu uskladene su s informacijama iznijetim u godišnjim finansijskim izvještajima Društva prikazanim na stranicama 7 do 49 na koje smo iskazali mišljenje kao što je iznijeto u odjeljku Mišljenje gore.

Prema našem mišljenju, temeljeno na poslovima koje smo obavili tijekom revizije, priloženo Izvješće poslovodstva Društva za 2017. godinu koje je sastavni dio Godišnjeg izvješća Društva za 2017. godinu je sastavljeno u skladu sa Zakonom o računovodstvu.

Na temelju poznavanja i razumijevanja poslovanja Društva i njegova okruženja stečenog u okviru revizije, nismo ustanovili da postoje značajni pogresni prikazi u priloženom Izvješću poslovodstva Društva za 2017. godinu koji je sastavni dio Godišnjeg izvješća Društva za 2017. godinu.

Uprava Društva odgovorna je za sastavljanje godišnjih finansijskih izvještaja Društva za godinu koja je završila 31. prosinca 2017. u propisanom obliku temeljem Pravilnika o strukturi i sadržaju godišnjih finansijskih izvještaja (NN 95/16), te u skladu s ostalim propisima koji uređuju poslovanje Društva ("Standardni godišnji finansijski izvještaji"). Finansijske informacije iznijete u standardnim godišnjim finansijskim izvještajima Društva u skladu su sa informacijama iznijetim u godišnjim finansijskim izvještajima Društva prikazanih na stranicama 7 do 49 na koje smo iskazali mišljenje kao što je iznijeto u odjeljku Mišljenje gore.

U Zagrebu, 24. svibnja 2018. godine

BDO Croatia d.o.o.
Trg J. F. Kennedy 6b
10000 Zagreb

Jeni Krstičević,
predsjednica Uprave

BDO

BDO Croatia d.o.o.
za pružanje revizorskih, konzulting
i računovodstvenih usluga
Zagreb, Trg J.F. Kennedy 6b

Frane Božina,
ovlašteni revizor

DIREKCIJA

Ulica kneza Branimira 1
10000 Zagreb
Tel: 01/ 4804 111
Fax: 01/4804 101
e-mail: direkcija@hrsume.hr

UŠP Vinkovci
Trg bana Josipa Šokčevića 20
32100 Vinkovci
tel: 032/ 341 000
fax: 032/ 331 129
e-mail: vinkovci@hrsume.hr

UŠP Osijek
Julija Benešića 1
31000 Osijek
tel: 031/ 251 700
fax: 031/ 251 757
e-mail: osijek@hrsume.hr

UŠP Našice
J.J. Strossmayera 1
31500 Našice
tel: 031/ 618 050
fax: 031/ 613 741
e-mail: nasice@hrsume.hr

UŠP Požega
Milke Trnine 2
34000 Požega
tel: 034/ 312 380
fax: 034/ 281 747
e-mail: pozega@hrsume.hr
web: pozega.hrsume.hr

UŠP Bjelovar
Matošev trg 1
43000 Bjelovar
tel: 043/ 647 111
fax: 043/ 647 188
e-mail: bjelovar@hrsume.hr

UŠP Koprivnica
Ivana Meštovića 28
48000 Koprivnica
tel: 048/ 250 900
fax: 048/ 250 963
e-mail: koprivnica@hrsume.hr

UŠP Zagreb
Savska cesta 41/6
10000 Zagreb
tel: 01/ 482 10 75
fax: 01/ 482 10 81
e-mail: zagreb@hrsume.hr

UŠP Sisak
Josipa Runjanina 12
44000 Sisak
tel: 044/ 559 111
fax: 044/ 559 115
e-mail: sisak@hrsume.hr

UŠP Karlovac
Put Davorina Trstenjaka 1
47000 Karlovac
tel: 047/ 843 200
fax: 047/ 613 438
e-mail: karlovac@hrsume.hr

UŠP Ogulin
B. Frankopana 12
47300 Ogulin
tel: 047/ 843 666
fax: 047/ 842 660
e-mail: ogulin@hrsume.hr

UŠP Delnice
Supilova 32
51300 Delnice
tel: 051/ 829 700
fax: 051/ 812 342
e-mail: delnice@hrsume.hr

UŠP Senj
Nikole Suzana 27
53270 Senj
tel: 053/ 652 401
fax: 053/ 652 400
e-mail: senj@hrsume.hr

UŠP Gospic
Budačka 23
53000 Gospic
tel: 053/ 652 440
fax: 053/ 652 478
e-mail: gospic@hrsume.hr

UŠP Buzet
Naselje Goričica 2
52420 Buzet
tel: 052/ 695 150
fax: 052/ 662 973
e-mail: buzet@hrsume.hr

UŠP Split
Kralja Zvonimira 35/III
21000 Split
tel: 021/ 408 201
fax: 021/ 408 200
e-mail: split@hrsume.hr

UŠP Nova Gradiška
J.J. Strossmayera 11
35400 Nova Gradiška
tel: 035/ 333 460
fax: 035/ 333 465
e-mail: usngr@hrsume.hr

fotografija: Mario Romulić

DIREKCIJA
Ulica kneza Branimira 1
10000 Zagreb
Tel: 01/ 4804 111
Fax: 01/4804 101
e-mail: direkcija@hrsume.hr
www.hrsume.hr